

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO
ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE Vyšný Orlík**

PROGRAMOVÉ OBDOBIE 2021 - 2027

**NÁZOV DOKUMENTU: Program hospodárskeho
rozvoja a sociálneho rozvoja
obce Vyšný Orlík na roky
2021 až 2027**

Územné vymedzenie:

Obec Vyšný Orlík sa nachádza v severovýchodnej časti SR v regióne Horný Šariš v územnom členení v prešovskom samosprávnom kraji v okrese Svidník supprovinccii východných Beskýd v Ondavskej vrchovine medzi horami Makovica, Javorník, Kolinec a vrch Hora. Cez obec preteká rieka Ondava do ktorej sa vlieva riečka Mastivka a Riečka. Cez obec prechádza cesta II. triedy č. 77, ktorá križuje sa s cestou III. triedy č. 3553, spájajúca mesto Svidník 8 km a mesto Bardejov 28 km.

Z rozvojových záväzných dokumentov je stav nasledovný:

Územný plán obce nie je spracovaný

Pozemkové úpravy nie sú realizované

Komunitný plán 2021 – 2027 je spracovaný a schválený

Plán hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja 2015 – 2020 bol spracovaný a schválený. Jeho platnosť bola predĺžená do 31.12.2022

Plán hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja 2021 – 2027 je spracovaný a na najbližšom zasadnutí OZ bude predložený na schválenie.

Dátum schválenia PHRSR....., uznesením č.....

Verzia : 1.0

Publikovaný verejne : dňa.....

Spracoval: Vidiek, n. o. Giraltovce, Ing. Ľubomír Filo, riaditeľ

Koordinátor: Mgr. Ján Džupin, starosta

Členovia prípravného tímu:

- hospodárska oblasť 3 členovia – Ing. Anna Džupinová
Ing. Anna Štefanišinová
Bc. Monika Koščová
- sociálna oblasť 3 členovia - RNDr. Iveta Lastivková
Mgr. Jana Červeňáková
Andrej Krišk
- envirimetálna oblasť 3 členovia - Ing. Marián Štefanišin
Milan Kriško
Jozef Džupin

Obsah

ÚVOD.....	6
ČASŤ A – ANALYTICKÁ ČASŤ.....	9
A.I ANALÝZA VNÚTORNÉHO PROSTREDIA	9
1. ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA OBCE A JEJ STRUČNÝ HISTORICKÝ VÝVOJ ..	9
1.1 HISTÓRIA	10
1.2 SYMBOLY OBCE	11
2. OBYVATEĽSTVO.....	11
3.OBČIANSKA VYBAVENOSŤ	21
4.TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	27
5. EKONOMICKÁ ŠTRUKTÚRA	29
6.EX-POST HODNOTENIE REALIZÁCIE PREDCHÁDZAJÚCEHO PHSR A PLNENIA PHSR 2015 - 2020	33
A.II ANALÝZA VONKAJŠIEHO PROSTREDIA	38
7. POLOHA	38
8.DOPRAVA A DOSTUPNOSŤ ÚZEMIA	39
CYKLISTICKÁ DOPRAVA.....	40
9.PRÍRODNÉ PODMIENKY	40
10. VYUŽITIE ZEME.....	41
11.ŽIVOTNÉ PROSTREDIE.....	42
12. CESTOVNÝ RUCH.....	45
A.III ZHODNOTENIE SÚČASNÉHO STAVU ÚZEMIA	45
13. SWOT ANALÝZA A SYNTÉZA VÝSLEDKOV	45
14. HLAVNÉ DISPARITY A FAKTORY ROZVOJA	48
15. STEEP ANALÝZA.....	49
ČASŤ B – STRATEGICKÁ ČASŤ.....	52
16. VÍZIA ÚZEMIA	52
17. NÁVRH STRATÉGIE ROZVOJA OBCE	52
ČASŤ C – PROGRAMOVÁ ČASŤ	54
ČASŤ D – REALIZAČNÁ ČASŤ	90
18. MONITOROVANIE A HODNOTENIE	94
19. AKČNÝ PLÁN	96
ČASŤ E – FINANČNÁ ČASŤ	99
ZÁVER	103

PRÍHOVOR STAROSTU OBCE

Vážení obyvatelia obce Vyšný Orlík

Dovoľte mi predstaviť Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja (PHRSR) obce Vyšný Orlík na programové obdobie 2021 - 2027. ***PHRSR je kľúčovým rozvojovým plánovacím dokumentom, vďaka ktorému je možné plánovať a systémovo riadiť strategický rozvoj našej obce a nasmerovať jej ďalší rozvoj do nasledujúceho programového obdobia.***

PHRSR obce Vyšný Orlík predstavuje základný dokument strednodobého plánovania podpory regionálneho rozvoja a regionálnej politiky na najnižšej - lokálnej úrovni.

Bol vypracovaný v nadväznosti na strategické a programové dokumenty prijaté na vyššej regionálnej ako i na najvyššej, národnej úrovni. Vychádza z podrobnej analýzy územia, ktorej výsledkom je **návrh priorit, opatrení a aktivít** (konkrétnych projektových zámerov), ktorých schválením sa obec zaväzuje k ich plneniu. Na tvorbe PHRSR sa podieľal tím zložený z externých a interných partnerov v podnikaní (stakeholderov), poslanci obecného zastupiteľstva, zamestnanci obecného úradu a obyvatelia obce. Povinnosť vypracovať Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja definuje zákon č. 309/2014 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja. Úlohou obce je zahrnúť do PHRSR všetky relevantné opatrenia, ktorých realizácia je nevyhnutná z hľadiska dosiahnutia ďalšieho rozvoja obce. Všetky navrhnuté opatrenia zároveň musia byť však v súlade so strategickým plánovaním a podporou regionálneho rozvoja obce v zmysle požiadaviek z európskych fondov a iných finančných zdrojov na ich čerpanie.

Som presvedčený, že rozvoj obce v súlade s týmto strategickým dokumentom bude prispievať k približovaniu sa k stanoveným cieľom, ktoré pomôžu naplniť očakávania obyvateľov obce Vyšný Orlík. Som presvedčený, že my - obyvatelia Vyšného Orlíka, budeme aktívni počas celého programového obdobia a budeme sa podieľať na tom, aby PHRSR bol otvorený a živý dokument, schopný reagovať na aktuálne podnety.

Rád by som sa poďakoval tým, ktorí sa na tvorbe PHRSR obce aktívne podieľali, čím prispeli k formovaniu budúcnosti obce v súlade s očakávaniami jej obyvateľov pretože:

**„STAROSTLIVOSŤ O ČLOVEKA JE CIEĽOM NÁŠHO
SNAŽENIA“ !**

Mgr. Ján Džupin-starosta obce

**Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce (ďalej len PHRSR)
je strednodobý strategický dokument, ktorý plánuje budúci komplexný
rozvoj obce.**

Spracovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce smeruje k zlepšeniu kvality života obyvateľov obce, ktorí sa aktívne podieľajú na jeho tvorbe. Spracovanie PHRSR prebiehalo za účasti partnerov v území obce z verejného sektora, podnikateľského a neziskového sektora. Na identifikovaní silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození obce, stanovaní víziea rozvojovej stratégie spolupracovali vytvorené pracovné skupiny. Výsledkom spolupráce je strategický dokument, ktorý vychádza z potenciálu obce, jej aktuálnych potrieb a možností.

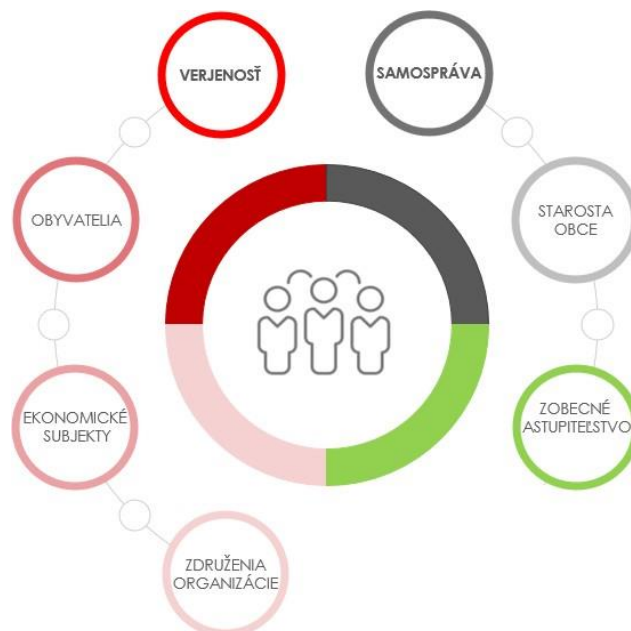

Schéma 1 účastníci podieľajúci sa na tvorbe PHRSR

VEREJNOSŤ:

Obyvatelia obce s trvalým bydliskom v obci – vyjadrujú svoje pripomienky, nápady a návrhy na zvýšenie úrovne kvality života v obci a sú zastúpení v pracovnej skupine

Ekonomické subjekty – podnikatelia a živnostníci so sídlom v obci – podávajú nápady a návrhy na podporu podnikateľov, môžu poskytovať príspevky a dary finančného charakteru, sú zastúpení v pracovnej skupine

Združenia a organizácie – prezentujú návrhy a požiadavky v oblasti svojich záujmov, organizujú kultúrne a športové aktivity a zabezpečujú spoločenský a sociálny rozvoj obce. Sú zastúpené v pracovnej skupine.

SAMOSPRÁVA OBCE - zabezpečuje proces tvorby PHRSR a dohliada na proces spracovania. Spolupracuje s VÚC a poskytuje informácie a podklady pre spracovanie PHRSR obce, podklady pre strategicko – plánovací región Šariš ako súčasť Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja PSK na roky 2021- 2030.

Samospráva obce Vyšný Orlík je tvorená orgánmi:

Starosta obce - Mgr. Ján Džupin, najvyšší výkonný orgán obce

Hlavný kontrolór - Bc. Ladislav Košč

Zastupiteľstvo obce Vyšný Orlík – poslanci volení občanmi obce

Zvolení členovia zastupiteľstva: Irena Čvaňová, Ing. Anna Džupinová, RNDr. Iveta Lastivková, Ing. Marian Štefanišin, Ing. Erik Želizňak.

A. ÚVOD

Základné východiská procesu tvorby a obsahu PHRSR obce Vyšný Orlík

Obec Vyšný Orlík ako jedna z obcí Svidníckeho okresu má významné poslanie vo výkone samosprávy a tou je starostlivosť o všestranný rozvoj svojho územia a potreby svojich obyvateľov.

Tento záväzok plní pomocou procesov zberu aktuálnych dát o svojom území, mapovaní potrieb a pomocou procesov plánovania a rozumného rozhodovania tak, aby reflektoval mnohé vonkajšie faktory ovplyvňujúce rozvoj obce.

Plánovanie je základným predpokladom pre systematický a efektívny rast kvality života obyvateľov obce a plánovacie dokumenty sú základným nástrojom pre dosahovanie plánovaných cieľov a želateľného stavu.

Obec Vyšný Orlík preto zabezpečuje tvorbu a spracovanie vlastných základných a východiskových strednodobých dokumentov a ich plnenie:

Vzhľadom na komplexnosť a previazanosť jednotlivých oblastí rozvoja je Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce integrovaným a integrujúcim strednodobým strategickým SMART dokumentom, ktorý:

- je v súlade s územno-plánovacou dokumentáciou obce,
- zahŕňa existujúce rozvojové sektorové stratégie obce,
- spája verejné politiky na obce tak, aby prepojí rozvoj kvality života obyvateľov, podnikateľského prostredia a prístupu občanov k rozhodovaniu a to najmä inovatívnymi spôsobmi,
- efektívne, aktívne a vecne prepája aktérov obecného rozvoja pri procese definovania potrieb, priorít, cieľov, stratégií rozvoja obce, ale aj implementácie, riadenia a monitorovania.

Najdôležitejším aspektom PHRSR je skutočnosť, že je postavený na vecnom prístupe k riešeniu výziev a problémov rozvoja územia obce založenom na ich poznaní, objektívnom zhodnotení a hľadaní najefektívnejších a najúčinnějších riešení s využitím najnovších poznatkov, techník a technológií. Výsledkom a napokon aj cieľom procesu tvorby PHRSR nie je vypracovanie zoznamu investícií z verejných zdrojov, ale predovšetkým definovanie stratégie obsahujúcej integrovaný a integrujúci súbor formálnych a neformálnych nástrojov (riadiacich, organizačných, inštitucionálnych, finančných, investičných), ktorých nositeľmi sú rôzni aktéri rozvoja kraja.

„PHRSR musí tiež spĺňať základné atribúty, ktoré sú predpokladom pre jeho serióznosť a záväznosť“

- 1. Je v súlade so zákonom č.539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov a spĺňa požiadavky na tvorbu základných dokumentov.*
- 2. Je kľúčovým nástrojom pre implementáciu a územnú koordináciu napĺňania cieľov.*
- 3. Je východiskovým programovacím dokumentom pre implementáciu EŠIF na obecnej úrovni pre aktuálne programovacie obdobie a vychádza z regionálnej a subregionálnej úrovni.*

Pre programové obdobie 2021 -2027 bol vytvorený na úrovni PSK koncept Integrovaných územných stratégií (IÚS), ktoré sú kompaktnou súčasťou PHRSR, a tvoria jej logickú a integrálnu časť.

Tento koncept umožní obci Vyšný Orlík jednoduchší prístup k financovaniu dôležitých územných

rozvojových potrieb v rámci implementácie fondov EÚ. Hlavným účelom integrovaného územného rozvoja je totiž zabezpečenie realizácie investícií v rámci viacerých špecifických cieľov Programu Slovensko tak, aby bola podporená komplementárnosť aktivít integrovanej investície a boli finančne podporené v rámci **integrovaných, nie dopytovo-orientovaných výziev**.

Ide o využití finančných zdrojov na úrovni regiónov a obcí. A to obec dosiahne vytvorením kooperujúcich sietí, partnerstiev a prepojením aktivít aktérov verejného, ale aj občianskeho a súkromného sektora pri dosahovaní multiplikačného efektu jednotlivých investícií na území obce a regiónu.

*Ďalším konceptom uplatneným v procese tvorby PHRSR je **koncept SMART**, ktorý je postavený primárne na využívaní dát, informácií a vedomostí pre rozumné rozhodovanie, t. j. stanovenie priorít rozvoja obce a výbere najoptimálnejších a najefektívnejších nástrojov.*

SMART koncept je taktiež integrujúcim prvkom v procese tvorby PHRSR, keďže zabezpečuje prepojenie:

- jednotlivých politík PSK a obcí vrátane obce Vyšný Orlík a jeho sociálno-ekonomických partnerov,
- inovatívnych prístupov na riešenie problémov definovaných v analytickej časti dokumentu,
- opatrení na lepšie spravovanie územia obce a uspokojenie potrieb všetkých obyvateľov, podnikateľov a iných subjektov naprieč vekovými a sociálnymi skupinami.

PHRSR obce je tiež postavený na SMART princípoch a pilieroch, ktoré tento rozvojový dokument rámujú :

A) Cieľové oblasti SMART konceptu definované prostredníctvom priorít:

- **Priorita 1 PHRSR obce**

Inovatívna a konkurencieschopná regionálna ekonomika = SMART ekonomika - udržateľné, efektívne a konkurencieschopné zhodnocovanie zdrojov.

- **Priorita 2 PHRSR obce**

Kvalitnejšie životné podmienky obyvateľov obce = SMART komunita - rozvíjajúca sa, učiaca sa, zdravé a aktívne spoločenstvo obyvateľov, podnikateľov, návštevníkov vrátane SMART spravovania/riadenia (governance).

- **Priorita 3 PHRSR obce**

Rozvinutá infraštruktúra a energetika v priaznivom životnom prostredí = SMART prostredie - ochrana udržateľné využívanie zdrojov

B) Oblasť nástrojov SMART konceptu

- **Priorita 4 PHRSR obce**

Strategické riadenie územia a územne vyvážený rozvoj ako nástroj na implementáciu cieľových oblastí v rámci priorít 1-3 = spravovanie, legislatíva, aktéri a participácia, inovácie, koordinácia, plánovanie, investície/rozpočet.

Časti PHRSR obce Vyšný Orlík a ich obsah

PHRSR obce Vyšný Orlík je vypracovaný v súlade s „Metodikou tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného SMART (inteligentného, rozumného) rozvoja (2022)“, ktorá bola schválená generálnym riaditeľom sekcie regionálneho rozvoja Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR a rešpektuje odporúčanú schému obsahu PHRSR.

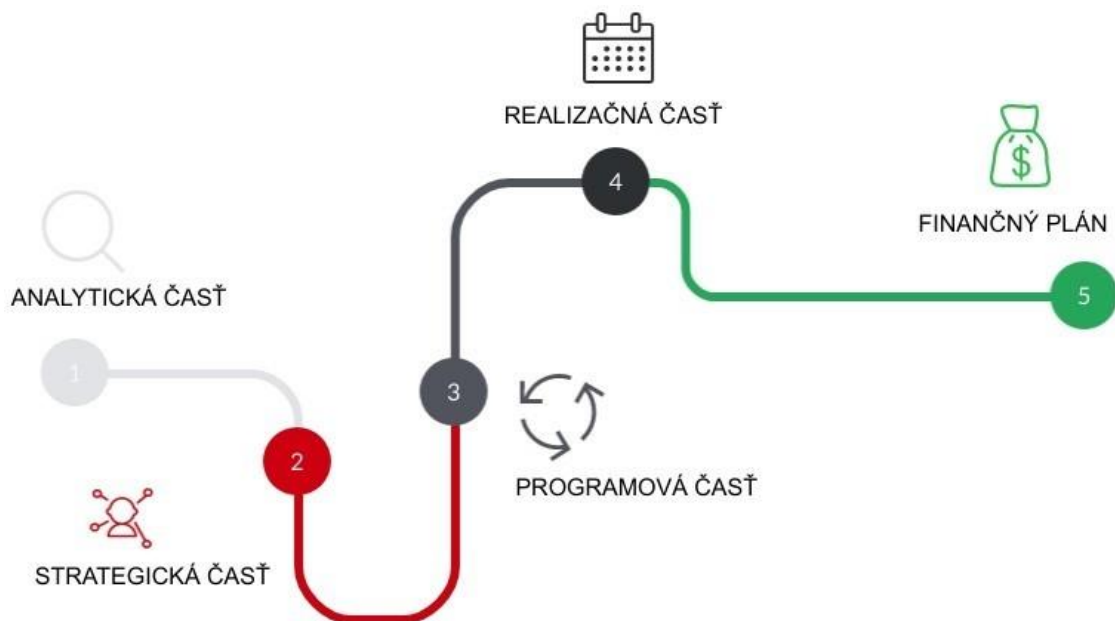
A) Úvod vysvetľuje základné, inštitucionálne a obsahové východiská procesu tvorby dokumentu, legislatívny rámec, ktorý upravuje metodiku tvorby PHRSR obce a jeho vzťah s inými strategickými dokumentmi, vysvetľuje ciele a obsah dokumentu, definuje územie, ktoré dokument rieši, vymenováva východiskové strategické dokumenty pri tvorbe PHRSR a popisuje proces tvorby PHRSR obce s partnermi v kraji.

B) Analytické východiská, resp. analytická časť popisuje objektivizovaný cieľný výber údajov relevantných pre tvorbu, posúdenie a rozhodovanie o stratégii rozvoja v PHRSR, aktuálny stav a prognózy vývoja v Prešovskom kraji, identifikuje vnútorné potenciály, výzvy, limity a problémy, a to prostredníctvom SWOT analýz, stromov problémov a stromov riešení.

C-D) Rozvojová stratégia definuje víziu a hlavný cieľ, štruktúru priorít a ich väzby, systém strategických a špecifických cieľov a ich indikátorov vrátane ich zdôvodnenia a popisu. Kapitola D obsahuje výpočet nástrojov na implementáciu stratégie, t. j. opatrenia a aktivity, rozdelenie úloh, činností a zodpovedností vrátane ich naviazanosti na možné financovanie z externých zdrojov.

Zároveň sumarizuje zoznam a význam socio-ekonomických partnerov v procese spracovania dokumentu i jeho implementácie a špecifikuje dopad implementácie PHRSR na rozvoj jednotlivých strategicko-plánovacích regiónov.

Po schválení PHRSR obce Vyšný Orlík bude na dvojročnej báze spracovaný a schválený operačný plán, ktorý bude obsahovať plán realizácie projektov v dvoch rokoch aj s možným finančným krytím.

ČASŤ ANALYTICKÁ

ANALÝZA VNÚTORNÉHO PROSTREDIA

ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA OBCE A JEJ STRUČNÝ HISTORICKÝ VÝVOJ

Obec Vyšný Orlík, sa administratívne začleňuje do okresu Svidník (NUTS 4), **do Prešovského**

samosprávneho kraja (NUTS 3). Skladá sa z jedného katastrálneho územia a počtom obyvateľov 373

v roku 2020 a patrí medzi stredné obce v regióne Horný Šariš. Obec susedí s katastrami

obcí : Nižný Orlík, Jurkova Voľa, Kurimka, Nižný Mirošov, Kečkovce. Obec Vyšný Orlík sa nachádza na severovýchode Slovenska medzi mestami Bardejov a Svidník.

II. Sociálno – ekonomické analýzy

Základná charakteristika

Ukazovateľ	Hodnota
Kód obce	5828081
Názov okresu	Svidník
Názov kraja	Prešovský
PSČ	090 11
Telefónne smerové číslo	54/7525081

Spádovosť obce Vyšný Orlík	
Ukazovateľ	Hodnota

<i>Sídlo matričného úradu</i>	<i>Svidník</i>
<i>Sídlo pracoviska daňového úradu</i>	<i>Svidník, Bardejov</i>
<i>Sídlo pracoviska Obvodného oddelenia policajného zboru</i>	<i>Svodník</i>
<i>Sídlo Okresného súdu</i>	<i>Svidník</i>
<i>Sídlo Okresného riaditeľstva Hasičského a záchr. zboru</i>	<i>Svidník</i>
<i>Sídlo Okresného úradu</i>	<i>Svidník</i>
<i>Sídlo Územnej vojenskej správy</i>	<i>Prešov</i>
<i>Sídlo ÚPSVaR</i>	<i>Svidník</i>
<i>Sídlo Okresného úradu – odbor Životného prostredia</i>	<i>Svidník</i>

Technická vybavenosť

Ukazovateľ	Hodnota
<i>Pošta</i>	<i>áno</i>
<i>Verejný vodovod</i>	<i>áno</i>
<i>Verejná kanalizácia</i>	<i>nie</i>
<i>Kanalizačná sieť pripojená na ČOV</i>	<i>nie</i>
<i>Rozvodná sieť plynu</i>	<i>áno</i>
<i>Káblová televízia, internet</i>	<i>nie</i>
<i>Najbližšia zastávka vlakov vzdialenosť v km</i>	<i>Bardejov 28 km</i>

Demografia

Ukazovateľ	Hodnota	Rok 2015	Rok 2020
-------------------	----------------	-----------------	-----------------

<i>Počet obyvateľov</i>	386
<i>Muži</i>	137
<i>Ženy</i>	113
<i>Predproduktívny vek spolu (0-14)</i>	46
<i>Produktívny vek spolu (15 – 60)</i>	250
<i>Poproduktívny vek spolu</i>	90
<i>Počet narodených detí</i>	5
<i>Počet zomretých spolu</i>	6
<i>Celkový prírastok (úbytok) spolu</i>	-1

Šport

<i>Ukazovateľ</i>	<i>Hodnota</i>
<i>Kúpalisko, umelé, alebo prírodné</i>	<i>nie</i>
<i>Telocvičňa</i>	<i>nie</i>
<i>Ihrisko pre futbal</i>	<i>áno</i>
<i>Viacúčelové ihrisko</i>	<i>áno</i>

Kultúra

<i>Ukazovateľ</i>	<i>Hodnota</i>
<i>Knižnica</i>	<i>áno</i>
<i>Premietanie filmov</i>	<i>nie</i>

Zdravotníctvo

<i>Ukazovateľ</i>	<i>Hodnota</i>
<i>Lekáreň a výdajne liekov</i>	<i>nie</i>
<i>Samostatná ambulancia praktického lekára pre dospelých</i>	<i>nie</i>
<i>Samostatná ambulancia praktického lekára pre deti a dorast</i>	<i>nie</i>
<i>Samostatná ambulancia praktického lekára stomatológa</i>	<i>nie</i>
<i>Samostatná ambulancia praktického lekára gynekológa</i>	<i>nie</i>

Životné prostredie

<i>Ukazovateľ</i>	<i>Hodnota</i>
<i>Skládka komunálneho odpadu</i>	<i>nie</i>
<i>Komunálny odpad</i>	<i>áno</i>
<i>Využívaný komunálny odpad</i>	<i>áno</i>
<i>Zneškodňovaný komunálny odpad</i>	<i>áno</i>
<i>Separovaný odpad</i>	<i>áno</i>

Vybrané služby

<i>Ukazovateľ</i>	<i>Hodnota</i>
<i>Predajňa potravinárskeho tovaru</i>	<i>áno</i>
<i>Pohostinské zariadenie</i>	<i>áno</i>
<i>Predajňa nepotravinárskeho tovaru</i>	<i>nie</i>
<i>Predajňa stavebných materiálov</i>	<i>nie</i>
<i>Čerpacia stanica pohonných hmôt</i>	<i>nie</i>
<i>Servis pre opravu a údržbu motorových vozidiel</i>	<i>nie</i>
<i>Predajňa súčiastok a príslušenstva pre motorové vozidlá</i>	<i>nie</i>
<i>Reštaurácia</i>	<i>áno</i>

<i>Pizzeria</i>	<i>nie</i>
<i>Hotel, motel hotel</i>	<i>nie</i>
<i>Penzión ***až *</i>	<i>nie</i>
<i>Turistická ubytovňa **, *</i>	<i>nie</i>
<i>Ostatné ubytovacie zariadenia (napr. ubytovanie v súkromí)</i>	<i>nie</i>
<i>Komerčná poisťovňa</i>	<i>nie</i>
<i>Komerčná banka</i>	<i>nie</i>

1.1 HISTÓRIA OBCE

Obec založili na zákupnom práve v chotári obce Nižný Orlík v 14. storočí a spomína sa z roku 1414 ako súčasť panstva Makovica. Obec je doložená z roku 1414 ako Orly het altera Orlyh, neskôr ako Felső Orlich (1618), Wissny Orlich (1773), Vyšný Orlík (1920); maďarsky Felsőorlich, Felsőodor.

V 18. storočí bola v obci poštová stanica. V roku 1787 mala obec 76 domov a 534 obyvateľov, v roku 1828 mala 96 domov a 710 obyvateľov. Zaoberali sa chovom dobytky, prácou v lesoch a poľnohospodárstvom. V rokoch 1914 – 1915 boli v obci boje medzi ruskými a rakúsko-uhorskými vojskami. Padlí vojaci sú pochovaní na vojenskom cintoríne v obci.

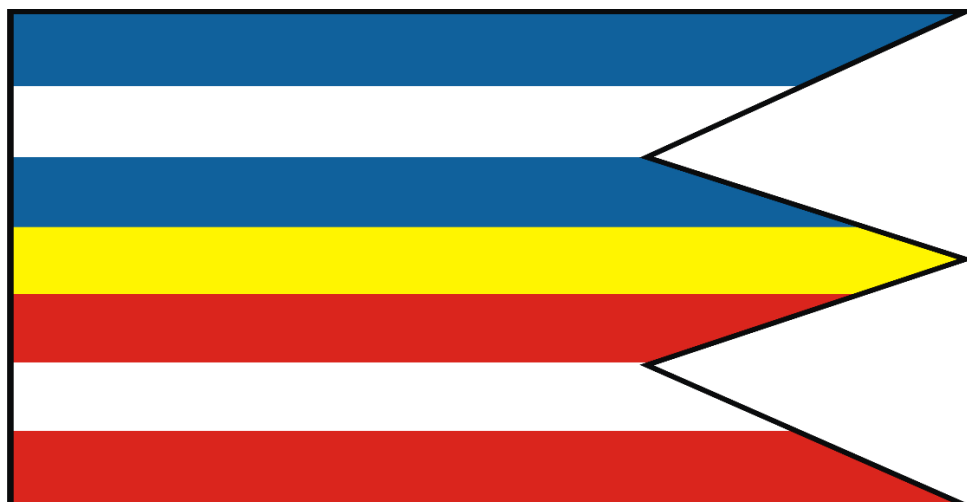
Za I. ČSR sa zamestnanie obyvateľov nezmenilo. V roku 1944 pôsobila v okolitých lesoch partizánska skupina. Počas oslobodzovacích bojov v 2. svetovej vojne bola väčšia časť obce zničená a po oslobodení obnovená. Veľká časť obyvateľstva pracovala v priemyselných podnikoch vo Svidníku, Bardejove a Košiciach.

3.2 SYMBOLY OBCE:

Erb obce

Vlajka obce

2. OBYVATEĽSVO

Vývoj počtu obyvateľov

Vývoj počtu obyvateľov má od roku 2010 klesajúcu tendenciu. V roku 2021 dosiahol počet obyvateľov 388 ako bol v roku 2010. Trend mierneho poklesu počtu obyvateľov sa očakáva aj do budúcnosti.

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Počet obyvateľov	388	381	386	383	376	373	366	361	368	363	376	388

Tabuľka 2 Vývoj počtu obyvateľov (ŠÚSR, 2021)

Nezamestnanosť má výrazný vplyv na rozvoj každej lokality, predovšetkým prostredníctvom kúpnej sily obyvateľstva na jednej strane a celkovej atraktivity prostredia na druhej strane. Obec Vyšný Orlický spadá pod NUTS Svidník, kde ku dňu 31.1.2021 bola zaznamenaná miera evidovanej nezamestnanosti 12 až 15 %. Na mape (obrázok č.2) možno pozorovať mieru evidovanej nezamestnanosti v rámci okresov SR. Svidník sa radí k NUTS IV do skupiny okresov s vyššou mierou nezamestnanosti.

Počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie predstavuje 2279 obyvateľov NUTS Prešov. Miera priemernej evidovanej nezamestnanosti v rámci Slovenska predstavuje k tomuto dátumu 7,81%. (ÚPSVaR, 2021)

OBYVATEĽSTVO POHYB

Prirodzený pohyb obyvateľstva:

Ukazovateľ prirodzený pohyb obyvateľstva je vyjadrený prostredníctvom hlavných populačných procesov, ktorými sú pôrodnosť (natalita) a úmrtnosť (mortalita). Prirodzený pohyb vyjadruje rozdiel počtu živonarodených a zomretých.

V obci Vyšný Orlík od roku 2010 do roku 2020 sledujeme v priemere prirodzený úbytok obyvateľstva, a teda, že počet zomrelých prevyšoval počet narodených detí. **Prirodzený prírastok v obci sa v sledovaných rokoch nedosahoval.** Na udržanie kladných hodnôt prirodzeného prírastku by sa mala obec zamerať na vytvorenie podmienok pre mladé rodiny zabezpečiť kvalitatívne a kapacitné požiadavky na prevádzku vzdelávacích zariadení.

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Narodení	2	6	5	6	4	5	1	4	8	7	5	7
Zomretí	6	4	4	3	2	4	6	8	8	6	2	7
Prirodzený prírastok/úbytok	-4	2	1	3	2	1	-5	-4	0	1	3	0

Tabuľka 3 Prirodzený pohyb obyvateľstva (ŠÚSR, 2021)

Migračný pohyb obyvateľstva:

Okrem prirodzeného pohybu má významný vplyv na vývoj počtu obyvateľov aj migračný pohyb obyvateľstva. Migračným pohybom rozumieme migráciu (imigráciu a emigráciu).

Migračné saldo predstavuje rozdiel medzi prisťahovanými a vystáňovanými obyvateľmi. **V rokoch 2011, 2012, 2018 a 2020 bolo migračné saldo v obci Vyšný Orlík kladné a teda do obce sa viac ľudí sťahovalo ako z nej odchádzalo.**

Naopak v ostatných rokoch dosahovalo migračné saldo záporné hodnoty. Pre udržanie migračného salda v kladnej hodnote je potrebné vytvoriť podmienky pre výstavbu rodinných bytových domov a taktiež zabezpečiť dostatočnú kapacitu občianskej vybavenosti.

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Prisťahovaní	11	14	10	6	5	0	5	9	11	1	13	5
Vystáňovaní	24	6	6	12	14	4	7	10	4	7	3	2
Migračné saldo	-13	8	4	-6	-9	-4	-2	-1	7	-6	10	3

Tabuľka 4 Migračný pohyb obyvateľstva (ŠÚSR, 2021)

Celkový pohyb obyvateľstva:

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Prírodný prírastok/úbytok	-4	2	1	3	2	1	-5	-4	0	1	3	0
Migračné saldo	-13	8	4	-6	-9	-4	-2	-1	7	-6	10	3
Celkový prírastok/úbytok	-17	10	5	-3	-7	-3	-7	-5	7	-5	13	3

Tabuľka 5 Celkový pohyb obyvateľstva (ŠÚSR, 2021)

2.1 ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽSTVA

Napriek tomu, že sčítanie obyvateľov v roku 2021 už prebehlo, v grafoch a tabuľkách národnostnej, vzdelanostnej a religióznej štruktúry uvádzame údaje z predchádzajúceho sčítania. Údaje budú aktualizované hneď ako sčítanie obyvateľov roku 2021 Štatistický úrad vyhodnotí.

Štruktúra obyvateľstva podľa pohlavia

V obci Vyšný Orlík prevažuje počet mužov nad počtom žien do roku 2021. Početná prevaha mužov nad ženami je charakteristická pre vyspelé populácie a tiež pre Slovenskú republiku ako celok.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Muži	195	196	197	195	198	196	193	191	196	193	201	208
Ženy	193	185	189	188	178	177	173	170	172	170	175	180

Tabuľka 6 Vývoj počtu obyvateľov podľa pohlavia (ŠÚSR, 2021)

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Podiel mužov v %	50,26	51,44	51,04	50,91	52,66	52,55	52,73	52,91	53,26	53,17	53,46	53,61
Podiel žien v %	49,74	48,56	48,96	49,09	47,34	47,45	47,27	47,09	46,74	46,83	46,54	46,39

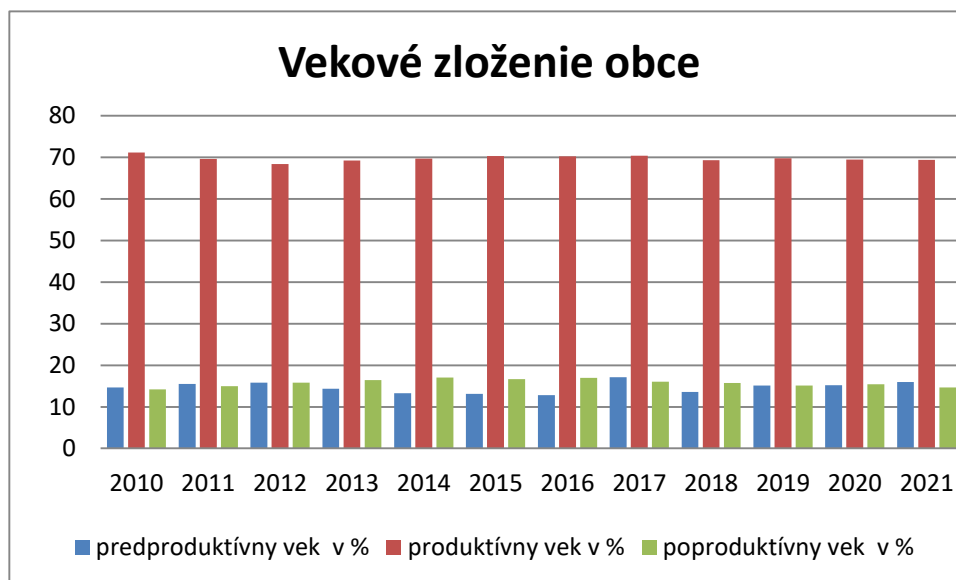
Tabuľka 7 Vývoj podielu mužov a žien v obci (ŠÚSR, 2021)

Štruktúra obyvateľstva podľa veku

V obci Vyšný Orlík môžeme sledovať priaznivý vývoj obyvateľstva podľa vekovej štruktúry, pretože **predproduktívna zložka obyvateľstva (0-14 rokov) prevyšuje v niektorých rokoch poproduktívnu zložku (muži 60 a viac, ženy 55 a viac)**, teda obyvateľstvo rapídne nestarne. Počet obyvateľov v poproduktívnom veku mierne stúpa, rovnako tak stúpa aj počet obyvateľov v predproduktívnom veku. Nárast počtu obyvateľov v poproduktívnom veku znamená, že by sa malo v obci zvyšovať povedomie o starostlivosti o obyvateľov v dôchodcovskom veku. Produktívna zložka obyvateľstva každoročne jemne klesá.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
predproduktívny vek v %	14,69	15,49	15,8	14,36	13,3	13,14	12,84	17,15	13,57	15,15	15,16	15,98
produktívny vek v %	71,13	69,55	68,39	69,19	69,68	70,24	70,22	70,36	69,29	69,7	69,41	69,33
poproduktívny vek v %	14,18	14,96	15,8	16,45	17,02	16,62	16,94	16,07	15,76	15,15	15,43	14,69

Tabuľka 8 Vekové zloženie obyvateľstva

Graf 3 Štruktúra obyvateľstva podľa veku (ŠÚSR, 2021)

Národnostná štruktúra obyvateľstva

Najpočetnejšou národnosťou v obci Vyšný Orlík je **slovenská (65,71%)**. V miernom zastúpení je tiež rusínska, rómska a ukrajinská národnosť.

Národnosť	Slovenská	Francúzska	Rómska	Rusínska	Ukrajinská	Nezistené
Počet obyvateľov	253	1	33	82	6	10

% obyvateľov	65,71	0,26	8,57	21,3	1,56	2,6

Tabuľka 9 Národnostná štruktúra obyvateľstva (SODB, 2021)

Religiózná štruktúra

Z hľadiska religiozity je obyvateľstvo obce Vyšný Orlík prevažne pravoslávna cirkev, Gréckokatolícka cirkev a rímskokatolícka cirkev.

Náboženské vyznanie v obci	Rímskokatolícka cirkev	Evanjelická cirkev	Gréckokatolícka cirkev	Pravoslávna cirkev	Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	Cirkev bratská	Ad hoc hnutia	nezistené	bez náboženského vyznania
Počet obyvateľov	20	1	147	169	2	3	1	10	32

Tabuľka 10 Štruktúra obyvateľov podľa náboženského vyznania (ŠÚSR, 2021)

Graf 4 Religiózná štruktúra obyvateľstva (SODB, 2011)

Vzdelanostná štruktúra

Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva analyzuje obyvateľstvo z pohľadu najvyššieho dosiahnutého vzdelania. V obci Vyšný Orlík prevláda obyvateľstvo so s úplným stredným vzdelaním s maturitou, stredné odborné učňovské vzdelania a vysokoškolské vzdelanie.

Vzdelanie	Bez ukončeného vzdelania – osoby vo veku 0-14 rokov	Základné vzdelanie	Stredné odborné (učňovské) vzdelanie (bez maturity)	Úplné stredné vzdelanie (s maturitou)	Vyššie odborné vzdelanie	Vysokoškolské vzdelanie	Bez školského vzdelania-osoby vo veku 15 rokov a viac	Nezistené

Počet obyvateľov	43	61	72	115	23	68	0	3
Počet obyvateľov v %	11,17	5,84	18,7	29,87	5,97	17,66	0	0,78

Tabuľka 11 Štruktúra obyvateľov podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania (ŠÚSR, 2021)

Štruktúra obyvateľstva podľa ekonomickej aktivity

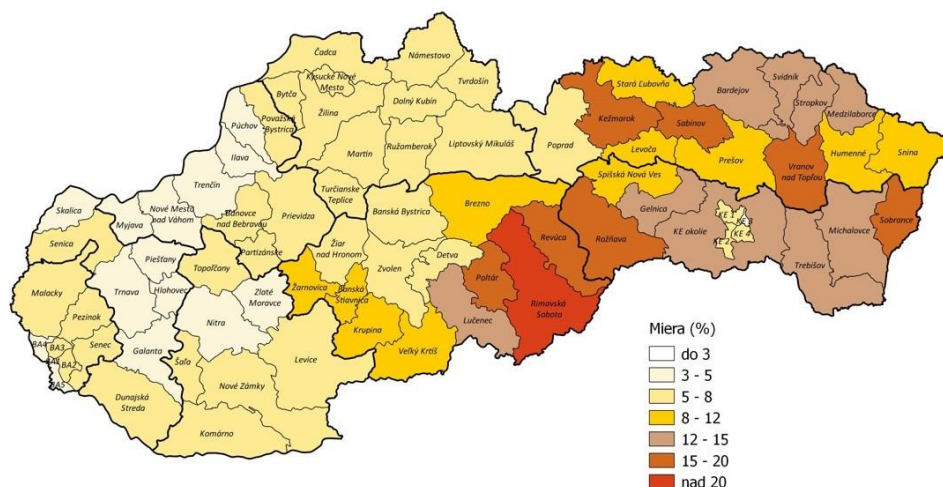
Na základe údajov o ekonomickej aktivite vyplývajúcich zo SODB 2011, v čase sčítania žilo vo Vyšnom Orlíku 182 ekonomicky aktívnych obyvateľov.

Nezamestnaných bolo 31 obyvateľov, strednú alebo vysokú školu navštevovalo 25 obyvateľov.

Podrobnejší prehľad štruktúry obyvateľstva podľa ekonomickej aktivity.

Druh ekonomickej aktivity	Počet osôb
Pracujúci (okrem dôchodcov)	159
Pracujúci dôchodcovia	23
Osoby na materskej dovolenke	3
Osoby na rodičovskej dovolenke	2
Nezamestnaní	31
Žiaci stredných škôl	13
Študenti vysokých škôl	12
Osoby v domácnosti	6
Dôchodcovia	21
Žiak základnej školy	28
Dieťa do začatia povinnej školskej dochádzky	31
iná	0
Nezistené	3

Miera evidovanej nezamestnanosti v okresoch SR k 31.01.2021

Obrázok 2 Miera evidovanej nezamestnanosti v rámci SR k 31.1.2021 (ÚPSVR, 2021)

Nezamestnanosť má výrazný vplyv na rozvoj každej lokality, predovšetkým prostredníctvom kúpnej sily obyvateľstva na jednej strane a celkovej atraktivity prostredia na druhej strane. Obec Vyšný Orlík spadá pod NUTS Svidník, kde ku dňu 31.1.2021 bola zaznamenaná miera evidovanej nezamestnanosti 12,50 až 15 %. Na mape (obrázok č.2) možno pozorovať mieru evidovanej nezamestnanosti v rámci okresov SR Svidník sa radí k NUTS IV do skupiny okresov s vyššou mierou nezamestnanosti.

Počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie predstavuje 2279 obyvateľov NUTS Prešov. Miera priemernej evidovanej nezamestnanosti v rámci Slovenska predstavuje k tomuto dátumu 7,81%. (ÚPSVaR, 2021)

Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Počet nezamestnaných	-	3 816	3541	2574	2339	2197	2602	2286
Okres Svidník	-	19,38	18,34	12,73	11,85	10,78	13,81	12,50

Tabuľka 13 Štruktúra nezamestnanosti v obci Vyšný Orlík (ÚPRVaR, 2021)

Štruktúra nezamestnanosti mala v okrese Svidník do roku 2021 klesajúcu tendenciu, od roku 2019 však počet nezamestnaných výrazne stúpa.

Domový a bytový fond

Obec Vyšný Orlík je charakteristická typickou vidieckou zástavbou. Nachádza sa tu domov 135, z toho viac ako 98% tvoria rodinné domy. Bytové domy sa tu nachádza iba 2. Mnoho domov je neobývaných z dôvodu nevyhovujúceho technického stavu. Najviac domov bolo podľa údajov ŠÚ SR (r.2011) postavených v rokoch 1960 až 1990 a od roku 2000 sa intenzita

novej výstavby rapídne znižuje. Táto situácia je zapríčinená najmä tým, že na lokalitách s možnosťou výstavby nie sú právne vysporiadané majetkové vzťahy. Najviac bytov je v súkromnom vlastníctve fyzických osôb.

Domy podľa typu	Počet
Obývané	122
z toho :	113
rodinné domy	
bytové domy	4
Rekreačný objekt	1
Fiktívny objekt	1
Ostatné budovy na bývanie	2

Domy podľa formy vlastníctva	Počet
Fyzická osoba	103
cirkev	1
Kombinácia vlastníkov	5
Nezistený	13

Tabuľka 14 Domy podľa typu a formy vlastníctva (ŠÚSR, 2021)

3. OBČIANSKA VYBAVENOSŤ

Predškolské a školské zariadenia

V obci od roku 1952 bola zriadená materská škola, ktorú navštevuje v súčasnosti detí. V roku 1986 bola presťahovaná do služobného bytu ZŠ, kde je doteraz.

Regulované školské vyučovanie sa začalo v roku 1850, v roku narodenia T. G. Masaryka. V roku 2006 bola realizovaná rekonštrukcia soc. zariadení, výmena vodovodných rozvodov a odvodnenie budovy..

V roku 2007 bola urobená plynopfikácia a zateplenie budovy.

V roku 2015 bola rekonštrukcia oplotenia, kuchyne a hygienické maľby. Základnú školu 1-4 ročník navštevuje žiakov. Školské zariadenia boli komplexne upravené a vytvárajú vhodné prevádzkové i technické podmienky pre výučbu.

ZDRAVOTNÁ STAROSTLIVOSŤ

Po II. svetovej vojne bolo v obci vybudované zdravotné stredisko, kde ordinovali obvodný a zubný lekár nielen pre obyvateľov obce, ale i pre obyvateľov okolitých obcí. Od roku 2010 pre nedostatok lekárov stredisko neposkytuje zdravotné stredisko zdravotné služby a v súčasnosti chátra. Jeho využitie bude pre poskytovanie sociálnych služieb.

SLUŽBY

Služby obyvateľom v obci poskytujú :

- Obecný úrad zamestnáva 8 zamestnancov vrátane školských zariadení.
- Požiarna zbrojnica áno
- Pošta – poskytuje s tromi pracovníkmi poštové služby
- Prevádzky potravín áno
- Pohostinstvo áno

Úrad Sídlo	
sídlo matričného úradu	Svidník
sídlo pracoviska daňového úradu	Svidník
sídlo pracoviska Obvodného oddelenia policajného zboru	Svidník
sídlo Okresného súdu	Svidník
sídlo Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru	Svidník
sídlo pracoviska Okresného úradu	Svidník
sídlo Územnej vojenskej správy	Prešov
sídlo Okresného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny	Svidník
sídlo Okresného úradu – odbor životného prostredia	Svidník

Tabuľka 15 Spádovosť obce k jednotlivým úradom

OCHRANA MAJETKU

Ochrana majetku v prípade požiaru v obci zabezpečujú dobrovoľný hasičský zbor.

Bol založený v roku 1928 a v súčasnosti má 22 členov. V obci pri OcÚ sa nachádza objekt požiarnej zbrojnice. Požiarna zbrojnica bola vybudovaná a dana do užívania v roku 2018. DHZ má k dispozícii hasičské motorové vozidlo IVECO DAILY, protipovodňový vozík, prenosné striekačky PS 8, PS 12, PS 15, kalové čerpadla, elektrocentálu a iný materiál.

KULTÚRA

Oblasť kultúry bola v minulosti v obci veľmi pestrá. V 20 – 30 rokoch minulého storočia bola v obci zriadená Občestva A. Duchnoviča. Knižnica so 600 knihami bola najväčšia v prešovskej župe.

Počas vojny bola však zničená. Obnovená bola v roku 1989 zriadením miestneho kultúrneho strediska.

Po I. svetovej vojne bola obec najaktívnejšia v oblasti kultúry a športu. Prvá hudobná skupina bola známa i z prenosov československého rozhlasu. Podobne bola známa aj spevácka skupina Orličanka do roku 1994 a to niekoľkými reprízami Makovickej svadby v rozhlase. Po nežnej revolúcii však kultúra sa stáva pasívnou.

V obci sa nachádzajú sakrálné pamiatky, medzi najvýznamnejšie patrí:

- **Gréckokatolícky kostol** – Nanebovstúpenia Pána, postavený v roku 1795, NKP.
- **Pravoslávny chrám** – Nanebovstúpenia Isusa Christa, postavený v roku 1935.
- **Dom smútku** bol postavený v roku 2007. Počet miest na sedenie v dome smútku je 70.
- **Miestny cintorín** má dostatočnú kapacitu pohrebných miest. V obci je vybudovaný i vojenský cintorín z I. svetovej vojny.

ŠPORT

V minulosti pôsobil v obci kolkársky oddiel s kolkárskymi dráhami. V roku 1976 boli vybudované šatne so sprchami, spoločenská miestnosť. V roku 1990 bola pribudovaná garáž pre autobus a garáž pre požiarne auto. V roku roku 2008 - 2009 bolo vybudované multifukčné ihrisko.

V roku 2003 TJ-JEDNOTA zaniká a vzniká lebo športový klub ŠK Orlík, ktorý spolu s obcou organizuje pre svojich obyvateľov športové podujatia. Najväčšej obľube sa teší futbal. Pravidelne každý rok sa organizuje volejbalový turnaj.

VOĽNOČASOVÉ AKTIVITY

V obci pôsobí Jednota dôchodcov na Slovensku, Urbárska spoločnosť, Poľovnícke Združenie. Spolkový život v obci má dlhodobú tradíciu. Občania, dospelí aj mládež sú Členmi rôznych organizácií. V obci sa pravidelne organizujú nasledujúce kultúrne podujatia:

Ukončenie roka a privítanie Nového roka

- Mikuláš
- Obecná zabíjačka
- Vyšnoorlický ples
- Úcta k starším
- MDŽ
- Volejbalový turnaj, minifutbal, MDD

TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Elektrická energia

Obec v roku 2010 prešla kompletnou rekonštrukciou elektrického vedenia obce – nové

Obec v roku 2010 prešla kompletnou rekonštrukciou elektrického vedenia obce – nové vedenie, výmena elektrických stĺpov aj vedenia – vzdušné vedenie. Jednu nevyhovujúcu trafostanicu obec nahradila dvomi novými trafostanicami.

PLYNOFIKÁCIA –

Obec Vyšný Orlík je plynofikovaná.

VODOVOD

Obec Vyšný Orlík má vybudovaný verejný vodovod s vodovodnými prípojkami.

KANALIZÁCIA

Zneškodňovanie tekutého komunálneho odpadu z domácnosti a objektov občianskeho vybavenia je riešené vývozom z domových žúmp a septikov. Povrchová dažďová voda je odvádzaná obecnými stokami, resp. odvodňovacími priekopami. V obci nie je vybudovaná kanalizačná sieť.

ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

TELEKOMUNIKÁCIE A INTERNET

Stav telefónnej siete je dobrý. Signál je vyhovujúci len v sieti Orange od roku 2016.

Verejné osvetlenie

V obci Vyšný Orlík je verejné osvetlenie na stĺpoch NN siete, so vzdušným rozvodom. Bolo zrekonštruované v roku 2012, čiže je vo vyhovujúcom stave.

Miestny rozhlas

Miestny rozhlas je vo vyhovujúcom stave, nakoľko bol zrekonštruovaný v roku 2010.

Dopravná infraštruktúra

Obec je dopravne spojená cestou II. triedy I/77. Z hľadiska vytvárania podmienok na zvyšovanie ekonomického potenciálu riešeného územia obce má mimoriadny význam jeho napojenie na nadradenú dopravnú infraštruktúru na jednej strane a celkový stav dopravnej siete priamo nachádzajúci sa v území.

Nosným a prakticky jediným komunikačným systémom zabezpečujúcim dopravnú obsluhu územia je cestná doprava. Z hľadiska dopravných väzieb v širšom záujmovom území zahŕňajúcom územie okresu Svidník základnú komunikačnú i urbanizačnú sieť okresu tvorí priebežná cesta I/73 na úseku Prešov – Svidník, Svidník – hraničný priechod do Poľska.

Dopravná obslužnosť

Autobusovú dostupnosť celoplošne zabezpečuje v obci Slovenská autobusová doprava Prešov. V porovnaní s minulosťou došlo v 90 rokoch k zhoršeniu dopravnej obsluhy v dôsledku redukcie autobusových spojov. Tento stav je spôsobený celkovým zhoršením ekonomickej a sociálnej situácie v regióne spojenej s nižším počtom obyvateľov dochádzajúcich za prácou do okresného mesta Svidník, i zložitou hospodárskou situáciou podnikov SAD spôsobenou znížením štátnych dotácií. Sociálnu dostupnosť tejto verejnoprospešnej služby zhoršuje i neustály rast cien cestovného majúci za následok komplikovaný prístup k viacerým sociálnym službám predovšetkým pre obyvateľov okrajových obcí.

Železničná doprava:

Najbližšia železničná doprava je v meste Bardejov.

4. EKONOMICKÁ ŠTRUKTÚRA

Podnikateľská činnosť sa v najväčšej miere sústreďuje najmä na prevádzkovanie:

Názov podniku	Zameranie
MARTEX EU, s. r. o., Vyšný Orlík 149, IČO: 44971214	Výroba ostatného vrchného ošatenia
SKRASTER, s. r. o., V. Orlík 47, IČO: 46946414	Reklamné agentúry
Irena Švaňová, V. Orlík č. 83 IČO: 33109290	Maloobchod s potravinami, s nábytkom a svetidlami
Viera Baranová, V. Orlík č. 125 IČO: 34236171	Pohostinstvo BAKRA , služby pohostinstiev
ADOS – NÁDEJ-AOK, s. r. o., V. Orlík č. 6, IČO: 47453486	Ostatná zdravotnícka starostlivosť Kriško Andrej
Robert Kravčák, V. Orlík č. 76 IČO: 34236945	Výroba ostatných výrobkov z gumy
Stanislav Palko, V. Orlík č. 109 IČO: 40803881	Ostatné stavebné kompletizačné práce
Ján Palko, V. Orlík č. 109 IČO: 40803881	Oprava domácich zariadení pre dom a záhradu
Ján Červeňák, V. Orlík č. 148 IČO: 40806588	Výroba drevených dosiek s drevených paliet
Martina Vyravcová, V. Orlík č. 51, IČO: 46396683	Účtovná a auditorská činnosť, daňové poradenstvo
Martin Humeník, V. Orlík č. 106, IČO: 44800258	Oprava a údržba motorových vozidiel
Bc. Vladimír Vojtanič, V. Orlík Č. 57 IČO: 46692967	Ostatné služby týkajúce sa informačných technológií a počítačov,

Michal Čabara, V. Orlík č. 13 IČO: 46974032	Výroba zámkov a pántov
Igor Kaliňak, V. Orlík č. 128 IČO: 47675659	Ostatná osobná pozemná doprava
Ing. Peter Cimbal, V. Orlík č. 142 IČO: 44494661	Inžinierska činnosť a poradenstvo
Tomáš Derco, V. Orlík č. 51 IČO: 43770860	Elektrická inštalácia
Iveta Pališingová, V. Orlík č. 53 IČO: 44028482	Jedálne
Anna Feďová, V. Orlík č. 101 IČO: 35244348	Ostatné – poskytovanie úverov

Tabuľka 15 Zoznam právnických subjektov v obci Vyšný Orlík (Interná evidencia, 2)

4.1. ROZPOČET A FINANČNÉ HOSPODÁRENIE OBCE

Rozpočet Obce Vyšný Orlík na rok 2020 bol zostavený podľa ustanovenia § 10 odsek 7) zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Rozpočet za rok 2020 bol prebytkový.

V roku 2020 boli celkové príjmy obce vo výške 309 122,99 a výdavky v hodnote 305 241,55 €

Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Príjmy	177 575,58	199 860,72	254 263,75	363 011,03	809 140,44	309 122,99
Výdavky	160 278,45	194 676,44	227 257,37	360 946,50	809 033,10	305 241,55

Tabuľka 17 Prehľad príjmov a výdavkov obce (Interná evidencia, 2020)

	Schválený rozpočet na 2019 (v EUR)	Rozpočet 2019 po zmenách (v EUR)		Schválený rozpočet na 2020 (v EUR)	Rozpočet 2020 po zmenách (v EUR)
Príjmy celkom	217 778,50	809 140,44	Výdavky celkom	246 905,32	305 241,55
Bežné príjmy	179 512,00	199 670,82	Bežné výdavky	207 265,32	249 597,05
Kapitálové príjmy	27 266,50	497 899,70	Kapitálové výdavky	22 300,00	22 304,50
Príjmové finančné operácie	11 000,00	111 569,02	Výdavkové finančné operácie	17 340,00	33 340,00

Tabuľka 18 Rozpočet obce k 31.12 2019 a 2020 (Interná evidencia, 2021)

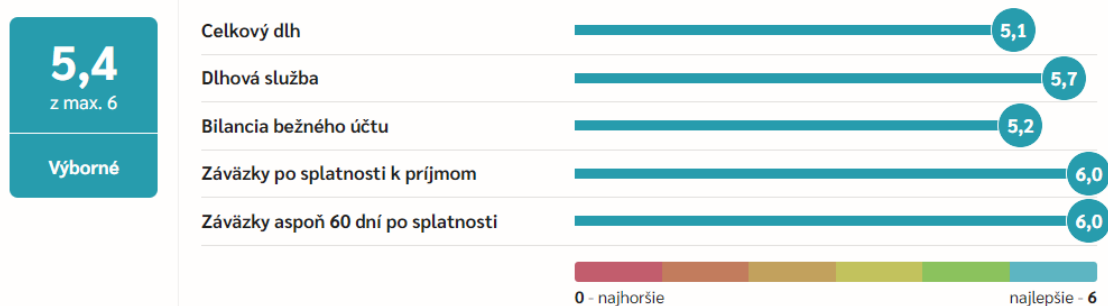
Najvyššie príjmy dosahovala obec v roku 2019, kedy dosahovali výšku až 809 140,44 €. V tomto roku mala obec aj najvyššie výdavky. Naopak, najnižšie príjmy mala obec v roku 2015, a to 177 575,58 €. Od roku 2015 daňové príjmy obce pravidelne každý rok stúpali. Od roku 2015 daň ostala rovnaká, nebola vôbec upravovaná. Upravovaný bol poplatok za komunálny odpad na výšku 14 €/osoba (zvýšil sa o 5 €).

	2015	2016	2017	2018	2019
Prevod podielu dane z príjmov fyzických osôb	106 637,34	123 677,00	126 243,00	137 720,55	140 812,67
Podiel na dani z nehnuteľností – z pozemkov	13 097,88	13 194,00	13 334,09	13 040,94	13 174,20
Podiel na dani z nehnuteľností – zo stavieb	1 747,60	1 755,00	1 755,00	1 806,89	1 873,19
Podiel na dani z nehnuteľností – z bytov a NP	51,84	51,84	51,84	51,84	51,84
Daň za psa	220,50	224,00	224,00	241,50	231,00
Daň za užívanie verejného priestranstva	-	-	-	-	-
Podiel na poplatku za komunálny odpad	3 648,89	3 500,00	3 100,00	2 942,70	3 003,13
Daňové príjmy spolu	125 404,05	142 401,84	144 707,93	155 804,42	159 146,03

Tabuľka 19 Štruktúra daňových príjmov (Interná evidencia, 2020)

Portál INEKO, ktorý hodnotí finančné zdravie obcí hodnotí hospodárenie obce hodnotou 5,4 z maximálnej hodnoty 6, čo predstavuje výborné finančné zdravie obce.

Finančné zdravie

6.EX-POST HODNOTENIE REALIZÁCIE PREDCHÁDZAJÚCEHO PHSR A PLNENIA PHSR 2015 - 2020

P. č.	Názov zámeru	Zrealizovaný (áno/nie)
1	Zlepšenie stavu strechy na budove bývalého zdravotníckeho zariadenia	áno
2	Zníženie energetickej náročnosti šatní	áno
3	Vybudovanie doplnkovej vybavenosti zastávok	áno
4	Vybudovanie požiarnej zbrojnice	áno
5	Modernizácia KSB	áno
6	Skvalitnenie obecných a miestnych komunikácií	áno
7	Zlepšenie ochrany športového vybavenia	nie
8	Príprava lokality na výstavbu rodinných domov	nie
9	Ochrana areálu cintorína	nie
10	Zlepšenie podmienok pre športové aktivity žiakov MŠ a ZŠ	nie
11	Dobudovanie chýbajúcej infraštruktúry	nie
12	Zlepšenie podmienok pre rozvoj doplnkových služieb VCR	nie
13	Usporiadanie majetkovo-právnych vzťahov	nie
14	Revitalizácia verejných priestranstiev	nie
15	Zlepšenie energetického a vizuálneho stavu obecnej budovy	nie
16	Zlepšenie odvádzania dažďových vôd z komunikácií	nie
17	Napojenie sa na sieť cyklotrás	nie

Tabuľka 20 Hodnotenie projektových zámerov za predchádzajúce programové obdobie

Počas programového obdobia 2015-2020 sa obec Vyšný Orlík uchádzala o poskytnutie nenávratného finančného príspevku (NFP) celkovo v projektoch 10, z čoho bolo 7 úspešných. Bližšia špecifikácia projektov – ich názov, rok podania žiadosti, žiadateľ, poskytovateľ NFP, ako aj informácia o úspešnosti žiadateľa je potrebné uviesť v nasledujúcej tabuľke. V tabuľke sú zahrnuté i projekty z roku 2021 a 2022 to z dôvodu predĺženia platnosti PHRSR na roky 2015 – 2022.

Pora dové číslo	Rok	Názov projektu	Žiadateľ	Poskytovateľ	Úspešnosť	Realizácia
1.	2016	Rekonštrukcia miestnej komunikácie na parcele č. 49/1	OcÚ	MV SR	NIE	-
2.	2017	Zníženie energetickej náročnosti kultúrno-správnej budovy Vyšný Orlík	OcÚ	MŽP SR	ÁNO	24.06.2019 - 27.8.2019
3.	2017	Vybudovanie kamerového a bezpečnostného systému v obci Vyšný Orlík	OcÚ	MV SR	ÁNO	2017 - 2018
4.	2017	Rekonštrukcia garáže na hasičskú zbrojnicu	OcÚ	MV SR	ÁNO	27.08.2018- 16.11.2018
5.	2019	Rekonštrukcia a modernizácia verejného osvetlenia	OcÚ	MF SR	ÁNO	05.08.2021 – 05.10.2021

6	2019	Detské ihrisko	OcÚ	PPA	ÁNO	2022
7	2020	Zlepšenie kvality ovzdušia v obci Vyšný Orlík	OcÚ	MZP SR	NIE	
8	2022	Spevnené plochy pri ŠK ORLÍK Vyšný Orlík	OcÚ	SFZ	ÁNO	24.10.2022 31.10.2022

9. PRÍRODNÉ PODMIENKY

Obec Vyšný Orlík leží severozápadne od okresného mesta Svidník, vzdialená od neho 8 km, v údolí rieky Ondava v nadmorskej výške 283 m n. m. v strede obce, 250 – 550 m n. m. v chotári. Na železničnú stanicu do Bardejova je z obce 28 km. Cez obec preteká rieka Ondava,

do ktorej sa vlievajú dve menšie riečky pod miestnym názvom Mostivka a Riečka. Obec je osadená v peknom údolí medzi horami Makovica (655 m n. m.), Javorník (585 m n. m.), Kalinec (558 m n. m.) a vrchom Hora (370 m n.m.). Je obklopená zmiešaným lesným porastom buka, jedle, borovice, brezy a hrabu.

VYUŽITIE ZEME

Poľnohospodárska pôda -spolu		512,57	34,68
Z toho	Orná pôda		
		134,32	9,09
	Vinice	0	0
	Záhrady	14,53	0,98
	Ovocné sady	0	0
	Trvalé trávnaté porasty	363,72	24,61
Nepoľnohospodárska pôda -spolu		965,58	65
Z toho	Lesné pozemky	855,71	57,89
	Vodné plochy	48,47	3,28
	Zastavané plochy a nádvoria	34,83	2,36
	Ostatné plochy	26,57	1,79
Celková výmera		1 478,15	100

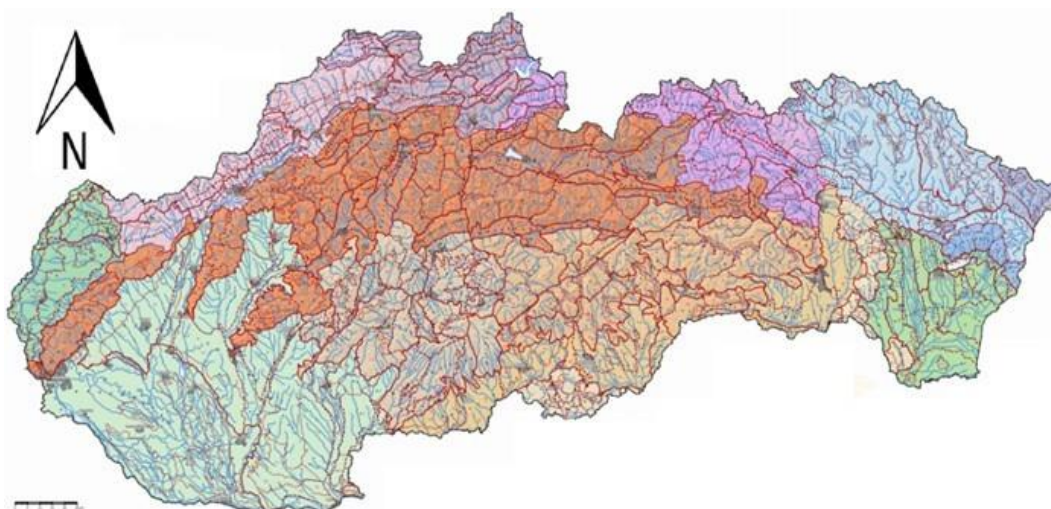
Tabuľka 22 Využitie zeme (SODB, 2021)

11.ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

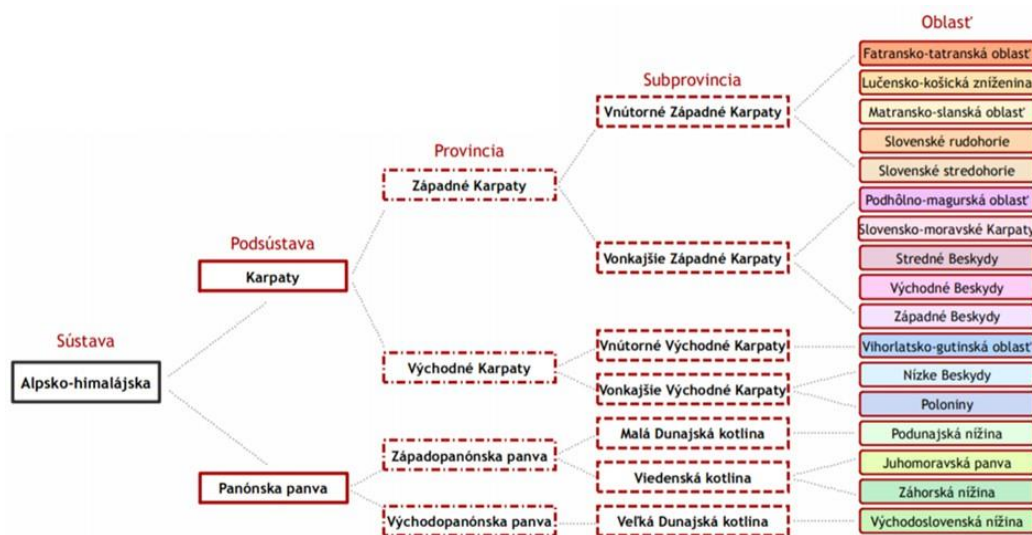
1.1.1 Kvalita ovzdušia a povrchových a pozemných vôd

1.1.2. Chránené územia:

Do hodnoteného územia a jeho širšieho okolia nezasahujú žiadne veľkoplošné ani maloplošné prvky ochrany prírody a krajiny (v zmysle zákona NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny). Kataster obce nezasahuje do žiadnych navrhovaných lokalít tvoriacich sústavu chránených území NATURA 2000 (Chránené vtáčie územia a Územia európskeho významu). Hodnotenú územie nie je zaradené do Ramsarského dohovoru o mokradiach. V hodnotenom území a širšom sa nenachádzajú chránené stromy.

Geomorfologické členenie Slovenska (Štátny Geologický ústav Dionýza Štúra, 2011)

CESTOVNÝ RUCH

Prešovský kraj je územím s veľkým prírodným potenciálom, množstvom historických pamiatok, ľudovou architektúrou a folklórom. Uvedené skutočnosti vytvárajú predpoklad pre rozvoj cestovného ruchu i na území Dukla, o.z. Obec Vyšný Orlík je situovaná v prostredí Nízkych Beskyd, ktorá je obľúbenou destináciou pre turistiku. Obec sa nachádza v produktovej oblasti –P1- Park tmavej oblohy, kde nosným prvkom je Hvezdáreň Roztoky vyhľadávanou pre vynikajúce astroklimatické podmienky na pozorovanie. Má astronomickú pozorovateľňu s kupolou a ďalekohľadom, fotoelektrický fotomer a CCD kameru ST 8. Hvezdáreň so svojou ubytovacou kapacitou umožňuje organizovanie astronomických expedícií a iných aktivít v takmer panenskej prírode. Veľkou perspektívou je i rozvoj cykloturistiky. Vzhľadom na potenciál, ktorý má toto územie sú veľké rezervy v oblasti poskytovania najmä služieb vidieckeho CR a využívaním ubytovania v súkromí a vybudovania rodinných fariem a vhodnými ponukami i rozvoj agroturistiky.

Prešovský kraj je známy ako región plný turistických atrakcií. Je to región kúpeľov s vyše 400 minerálnymi a termálnymi prameňmi. Viac ako štvrtina všetkých kultúrnych pamiatok Slovenska sa nachádza práve na území Prešovského samosprávneho kraja. Okrem národných kultúrnych pamiatok v samotnom Prešove (detailne rozpísané v Podpornom dokumente) možno spomenúť mesto Bardejov s historickým centrom zapísaným v zozname svetového dedičstva UNESCO, Spišskú Kapitolu (UNESCO), stredoveké mesto Levoča s najvyšším dreveným oltárom na svete, jedinečný mestský hrad v Kežmarku, hrad Stará Ľubovňa zo 14-teho storočia, 26 drevených kostolíkov datovaných od 15-teho storočia, unikátne Opáľové bane v Dubníku, odkiaľ pochádza najväčší opál na svete, prešovské soľné bane Solivary s technológiou zo 16. storočia, či Múzeum moderného umenia Andyho Warhola v Medzilaborciach.

V rámci rozlohy SR má Prešovský kraj rozlohu (18,3 %). Napriek tomu, že podiel Bratislavského, Trnavského, Trenčianskeho a Nitrianskeho kraja predstavuje súhrne iba 34,8 % podiel na území SR, v týchto krajoch žije viac ako 46 % obyvateľstva. Najhustejšie obývaným krajom SR je Bratislavský s hustotou obyvateľstva 301 obyvateľov na km² a najnižšia hustota obyvateľstva je v Banskobystrickom kraji (70 obyvateľov na km²) a Prešovskom kraji (70 obyvateľov na km²).

Z celkového počtu sídiel tvoria až 92,9 % sídla do 1 999 obyvateľov, z ktorých najmä v horských a podhorských oblastiach prevládajú malé vidiecke sídla. Štruktúra osídlenia sa vyznačuje veľkou početnosťou malých obcí, najmä v severnej a severovýchodnej polohe. Značná časť obcí (63), čo predstavuje 9,47 %, nedosahuje veľkostnú kategóriu 100 obyvateľov. 23 sídiel má štatút mesta.

Kraj sa rozprestiera v smere západ – východ. Dĺžkou 250 km približne trikrát prekonáva svoju šírku. Prešovský kraj má spoločné hranice s dvoma samostatnými štátmi, Poľskom (360 km), Ukrajinou (38 km) a s tromi slovenskými kraji, Košickým, Banskobystrickým a Žilinským samosprávnym krajom.

Povrch Prešovského kraja je výrazne členitý, s pomerne vysokými horami, z ktorých najvyššie sú Vysoké Tatry. Nachádza sa tu najvyššie položené mesto na Slovensku – 2 655 m vysoký Gerlachovský štít. Z celkovej výmery kraja 899 761 ha zaberá lesná pôda 49,1 %.

V bohatej a pestrej prírode Prešovského kraja sa nachádza množstvo chránených území. Najcennejšie sú národné parky – Tatranský národný park, Pieninský národný park a Národný park Poloniny, v juhozápadnom cípe zasahuje do územia kraj časť Národného parku Nízke Tatry.

Vo vekovej štruktúre je pre viaceré okresy Prešovského kraja, v porovnaní s ostatnými kraji a okresmi SR typický nadpriemerný podiel obyvateľstva v predproduktívnom a v produktívnom veku. Tento jav je charakteristický najmä v okresoch s vysokým podielom rómskeho obyvateľstva. V pohlavnej štruktúre obyvateľstva Prešovského kraja mierne prevládajú ženy (50,8 %).

Územie prešovského kraja je národnostne nehomogénne. Viac ako 9/10 predstavuje obyvateľstvo slovenskej národnosti. Najpočetnejšími menšinami sú rusínska a ukrajinská.

Z hľadiska medzinárodnej dopravy má Prešovský kraj významnú polohu na sever – juh, ale aj východ – západ. Prechádza ním dôležitý hlavný severný cestný koridor Bratislava – Žilina – Poprad – Prešov – Košice, v smere sever – juh východný medzinárodný koridor Poľsko – Stará Ľubovňa- Prešov a Poľsko – Svidník- Prešov, ktorý pokračuje po spoločnej trase do Košíc a Maďarska.

Čo sa týka leteckej dopravy na území regiónu je medzinárodné letisko Poprad, ktoré slúži hlavne pre región Tatier a ďalšie časti kraja majú letecké spojenie z medzinárodného letiska Košice.

Železničné trate medzinárodného, resp. celoštátneho významu sú Žilina – Košice – Medzilaborce a Plaveč – Prešov – Košice.

Verejnú autobusovú dopravu zabezpečujú linky Slovenskej autobusovej dopravy a linky súkromných dopravcov.

SWOT ANALÝZA A SYNTÉZA VÝSLEDKOV

SWOT analýza (Strong points, Weak points, Opportunities, Threats) hodnotí vnútorné silné a slabé stránky, vonkajšie príležitosti a ohrozenia obce podľa dôležitosti. SWOT analýza tvorí základ pre spracovanie rozvojovej stratégie. Ide najmä o vzájomné porovnávanie vnútorných silných a slabých stránok obce a možností a ohrození, ktoré pôsobia na ďalší rozvoj územia z vonkajšieho prostredia

SILNÉ STRÁNKY		SLABÉ STRÁNKY	
		OBYVATEĽSTVO	
• prevládajúci počet obyvateľstvá v predproduktívnom veku ako v poproduktívnom veku • priaznivá veková štruktúra obyvateľstva (vysoký podiel obyvateľov v produktívnom veku a rýchlo rastúci podiel obyvateľov v predproduktívnom veku) • pozitívne migračné saldo • pripravený na schválenie územný plan obce, • možnosti výstavby rodinných domov a nájomných bytov,		• prirodzený úbytok obyvateľstva • málo pracovných príležitostí priamo v obci • nižšia úroveň v rámci vzdelanostnej štruktúry obyvateľstva	
		OBČIANSKA VYBAVENOSŤ A TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	

- plná plynifikácia obce
- komplexné pokrytie telekomunikačnými sieťami a internetovým pripojením
- separovanie odpadu
- funkčnosť služieb vývozu fekálií
- existencia zariadenia pre seniorov klub dôchodcov
- zriadený Dom nádeje
- dostatočná vybavenosť službami pre obyvateľov obce
- vybudovaná vodovodná sieť

- absencia denného stacionára pre seniorov a ZŤP
- nevybudovaná kanalizácia s ČOV
- nevybudované zdravotné stredisko s lekárnou
- chýbajú komplexné inžinierske siete
- neupravené vodné toky

SAMOSPRÁVA

- finančné zdravie obce
- aktívna samospráva v snahe o získanie a využívanie externých finančných zdrojov – ako sú štátne dotácie, finančné zdroje z EÚ a iné
- ukončená rekonštrukcia obecného úradu a kultúrneho domu
- efektívny spôsob komunikácie s obyvateľmi prostredníctvom obecnej stránky
- zapojenie sa do aktivít Miestnej akčnej skupiny MAS Dukla.

- nízke zapojenie obyvateľov do procesu plánovania
- nepostačujúce technické vybavenie miestneho úradu

POLOHA A DOPRAVA

- Výhodná poloha v blízkosti Polskej hranice
- Možnosť cezhraničnej spolupráce (Polsko, Ukrajina)
- Výhodná poloha z hľadiska blízkosti okresného mesta Svidník
- Relatívne dobrý stav obecných komunikácií
- Dobrá dopravná dostupnosť a cestná sieť
- Vybudované parkoviská a

- Riziko kolízie cyklistickej
- Absencia cyklistickej trasy a motoristickej dopravy
- Zvýšená frekvencia nákladnej dopravy

čiastočne vybudované chodníky, • Dobrý technický stav historických a sakrálnych pamiatok	
PRÍRODNÉ PODMIENKY, VYUŽITIE ÚZEMIA A CESTOVNÝ RUCH	
• podiel zastavaných plôch na celkovej výmere územia • výskyt vzácných spoločenstiev fauny, flóry • existencia štrkovísk • existencia historických a sakrálnych pamiatok ◦ blízkosť pamiatok UNESCO, Bardejova, Bardejovských kúpeľov a drevených chrámov	• nevybudované ubytovacie a stravovacie zariadenia, • chýba informačné turistické centrum •
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA

• vybudovanie kanalizačnej siete s ČOV • rekonštrukcia bývalej ZŠ a zriadenie Denného stacionáru a nájomných bytov • využívanie externých finančných zdrojov • príležitosť spolupráce v rámci regiónu s osobitným zreteľom na medzinárodnú spoluprácu • rozširovanie vhodných lokalít pre výstavbu individuálnej a	• zvyšovanie nezamestnanosti • nízky záujem investorov o podnikanie v území • sťahovanie obyvateľov za prácou do iných miest • presun kompetencií na samosprávy bez adekvátneho presunu finančných zdrojov • zdravotná kríza a s ňou spojená hospodárska kríza • ohrožovanie a znižovanie kvality podzemných vôd nedostatočne utesnenými žumpami

hromadnej bytovej výstavby • zvýšený záujem o voľnočasové aktivity v prírode (turistika, beh, cyklistika) • rozvoj turizmu vďaka prírodnému potenciálu územia a existencii sakrálnych a historických pamiatok a kultúrnych podujatí	
--	--

14. HLAVNÉ DISPARITY A FAKTORY ROZVOJA

Identifikácia najvýznamnejších silných stránok, slabých stránok, príležitostí a ohrození vo SWOT analýze nám umožňuje identifikovať kľúčové disparity a faktory rozvoja. Hlavné faktory rozvoja je možné určiť pomocou kombinácie silných stránok a príležitostí, zatiaľ čo hlavné disparity rozvoja je možné identifikovať na základe kombinácie slabých stránok a ohrození. Poznanie hlavných faktorov, ako aj disparít rozvoja prispieva k efektívnemu zadefinovaniu vhodnej stratégie rozvoja, ktorou by sa mala obec v okrese Svidník v nasledujúcom plánovacom období uberať.

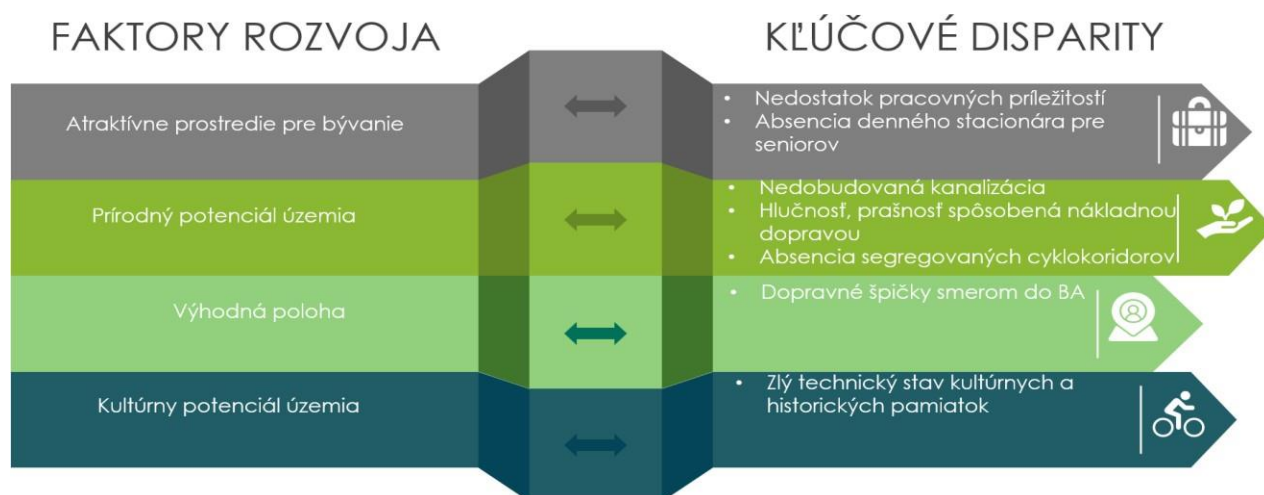

Schéma 4 Kľúčové disparity a hlavné faktory rozvoja

12. STEEP ANALÝZA

Ďalším druhom analýzy, ktorá je často používaná v strategickom plánovaní, je tzv. **STEEP analýza**. Zameriava sa na komplex sociálnych, technických, ekonomických, ekologických a politických faktorov. Analyzuje tak výhradne externé prostredie, ktoré podmieňuje spôsob a metódy riadenia a plánovania v obci.

Sociálne faktory zahŕňajú predovšetkým faktory súvisiace so spôsobom života ľudí vrátane ich hodnôt, akými sú napríklad demografické faktory, úroveň vzdelania, prevažujúce hodnoty obyvateľov, štruktúra školstva a mnoho iných príbuzných faktorov.

Technické faktory predstavujú všetky faktory, ktoré súvisia s vývojom výrobných prostriedkov, materiálov, procesov, know-how a nových technológií a ktoré majú dopad na

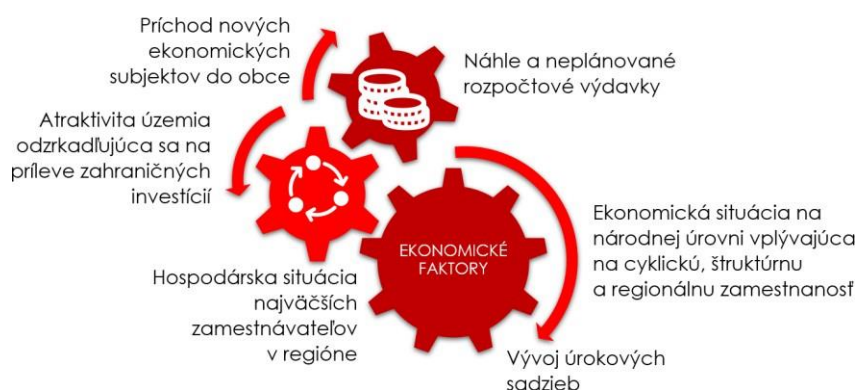
obec.

K ekonomickým faktorom patrí hospodársky vývoj na mikro a makro úrovni, ktorý zahŕňa toky financií, tovarov, informácií a energie, problematiku nezamestnanosti, platových podmienok konkurencie a ďalších faktorov s možným dopadom na rozvoj obce.

Z ekologických faktorov je dôležitý predovšetkým trvalo udržateľný rozvoj krajiny, ktorý súvisí s limitovanými zdrojmi a stále vzrastajúcimi nárokmi na ich využívanie.

Politické faktory zahŕňajú všetky faktory vyššej politickej moci od štátnej až po medzinárodnú úroveň. Tieto faktory mnohokrát tvoria právny rámec, ktorý podporuje alebo naopak môže brzdiť rozvoj. **Do STEEP analýzy sú často zahrnuté aj hodnoty obyvateľstva, zamestnancov, podnikateľova rôznych zainteresovaných strán, pôsobiace v externom prostredí obce.**

EKONOMICKÉ FAKTORY

EKOLOGICKÉ FAKTORY

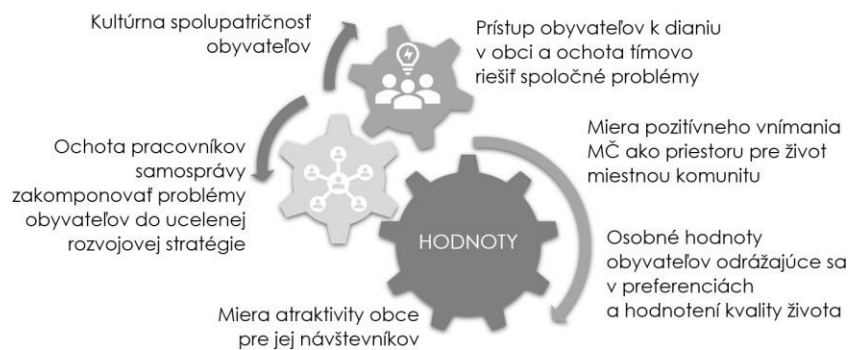
POLITICKÉ FAKTORY

SOCIÁLNE FAKTORY

HODNOTY

ČASŤ B – STRATEGICKÁ ČASŤ

16. VÍZIA ÚZEMIA

Vízia obce Vyšný Orlík predstavuje želaný stav obce, ktorý bude dosiahnutý realizovaním rozvojových zámerov definovaných v rozvojovej stratégii.

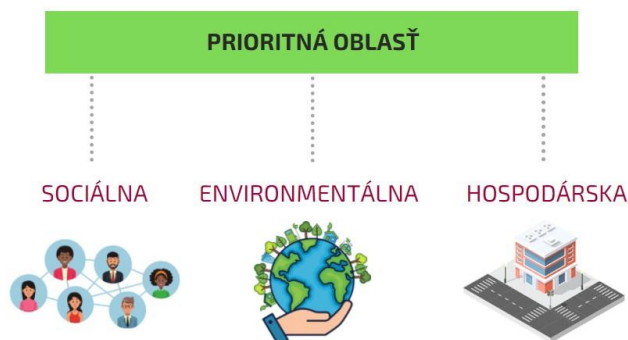
Hlavným cieľom strategickej vízie je poskytnúť smer pre strategické plánovanie, ako aj pre implementáciu navrhovaných opatrení. Vízia vykresľuje želanú budúcnosť obce z pohľadu – obyvateľov a tých, ktorí v obci pracujú, navštevujú ju, alebo v nej podnikajú.

Obec Vyšný Orlík bude príjemným a pokojným miestom pre bývanie s vidieckym rázom, kvalitnou infraštruktúrou a občianskou vybavenosťou. Obec Vyšný Orlík bude svoj rozvoj prispôsobovať potrebám a záujmom obyvateľov. Obec bude vybavená kvalitnou technickou a dopravnou infraštruktúrou. Obec bude svojim obyvateľom a návštevníkom poskytovať kvalitné možnosti pre šport, rekreáciu a oddych.

17. NÁVRH STRATÉGIE ROZVOJA OBCE

Návrh stratégie rozvoja obce Vyšný Orlík je rozdelený na 3 hlavné oblasti- Sociálnu, Hospodársku a Environmentálnu oblasť, ktoré spoločne smerujú k dosiahnutiu stanovenej vízie rozvoja. V rámci každej oblasti boli vytýčené jednotlivé strategické ciele, opatrenia a konkrétne aktivity = projektové zámery. Stanovené ciele, opatrenia a aktivity boli sformulované za účelom dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia, pri rešpektovaní princípov regionálnej politiky so zohľadnením prírodno-enviromentálnych, sociálno-ekonomických a územno-technických podmienok v obci

STRATEGICKÁ VÍZIA

Plánované ciele, opatrenia a aktivity v sociálnej oblasti, hospodárskej oblasti a enviromentálnej oblasti v rokoch 2021 - 2027

Sociálna oblasť			
Cieľ	Opatrenie	Aktivita	Suma
1.1 Zlepšenie ochrany športového vybavenia	1.1.1 Oplotenie multifunkčného ihriska vhodným pletivom	Spracovanie zjednodušeného projektu	500 Eur
		Realizácia oplotenia	9 500 Eur
1.2 Príprava lokality na výstavbu rodinných domov	1.3.1 Odkúpenie pozemkov od SPF na výstavbu	Odkúpenie pozemkov	15 000 Eur
		Spracovanie projektu inžinierskych sietí pre IBV	2 000 Eur
1.3 Ochrana areálu cintorína a asfaltovanie cesty	1.5.1 Oplotenie cintorína	Vypracovanie projektovej dokumentácie	2 000 Eur
		Realizácia oplotenia	23 000 Eur
1.4 Zlepšenie podmienok pre športové aktivity žiakov MŠ a ZŠ	1.6.1 Vybudovanie športoviska pri Materskej a Základnej škole	Vypracovanie projektovej dokumentácie	1 000 Eur
		Realizácia výstavby športoviska	9 000 Eur

Zdroj: vlastné spracovanie

Tabuľka 13 Plánované ciele, opatrenia a aktivity v hospodárskej oblasti

Hospodárska oblasť			
Cieľ	Opatrenie	Aktivita	Suma
2.1. Vybudovanie doplnkovej vybavenosti zastávok (Realizované v roku 2021)	2.1.1 Osadenie dvoch krytých čakární s úpravou nástupného priestoru	Vypracovanie projektovej dokumentácie	500 Eur
		Realizácia osadenia čakární s úpravami	7 500 Eur
2.2. Vybudovanie požiarnej zbrojnice (Realizované v roku 2022)	2.2.1. Prestavbou garáže a časti futbalových šatní vytvoriť priestory pre uskladnenie požiarnej techniky	Vypracovanie projektovej dokumentácie	2 500 Eur
		Realizácia výstavby požiarnej zbrojnice	42 500 Eur
2.3 Dobudovanie chýbajúcej infraštruktúry	2.3.1 Dobudovanie chodníka pri dvoch rodinných domoch	Vypracovanie projektovej dokumentácie	500 Eur
		Dobudovanie chodníka	19 500 Eur
2.4 Skvalitnenie obecných a miestnych komunikácií	2.4.1 Oprava časti obecnej komunikácie s finálnou asfaltovou úpravou	Vypracovanie projektovej dokumentácie	2 000 eur
		Úprava obecnej komunikácie v dĺžke 200 m	18 000 Eur
2.5 Zlepšenie podmienok pre rozvoj doplnkových služieb VCR	2.5.1 Vybudovanie vyhliadkovej veže v lokalite Kalinec	Vypracovanie projektovej dokumentácie	1 500 Eur
		Výstavba vyhliadkovej veže	18 500 Eur

Zdroj: vlastné spracovanie

Tabuľka 14 Plánované ciele, opatrenia a aktivity v environmentálnej oblasti

Environmentálna oblasť			
Cieľ	Opatrenie	Aktivita	Suma
3.1. Usporiadanie majetkovo-právnych vzťahov	3.1.1. Usporiadanie majetkovo-právnych vzťahov formou pozemkových úprav	Vykúpenie pozemkov	200 000 Eur
3.2 Revitalizácia verejných priestranstiev	3.2.1. Úprava parku a vytvorenie oddychovej zóny	Vypracovanie projektovej dokumentácie	1 500 Eur
		Realizácia revitalizácie	18 500 Eur
3.3 Zlepšenie energetického a vizuálneho stavu obecnej budovy	3.3.1 Zníženie energetickej náročnosti budovy bývalého MNV s vonkajšími úpravami	Vypracovanie projektovej dokumentácie	spracovaná
		Realizácia vnútorných a vonkajších úprav	10 000 Eur
3.4 Modernizácia KSB (Realizované v roku 2018)	3.4.1 Zníženie energetickej náročnosti, úprava fasády, výmena okien a dverí, zriadenie centrálnej kotolne a tepelných rozvodov	Vypracovanie projektovej dokumentácie	7 000 Eur
		Realizácia stavebných úprav	200 000 Eur
3.5 Zlepšenie odvádzania dažďových vôd z komunikácií	3.5.1 Vyčistenie a upravenie prietokov v priekopách	Vypracovanie projektovej dokumentácie	2 000 Eur
		Úprava priekop	23 000 Eur

	3.5.2 Zlepšenie stavu miestnych komunikácií s úpravou priekopy od RD č.51 po ústie rieky Ondava	Vypracovanie projektovej dokumentácie	1 000 Eur
		Úprava priekop a priepustov	17 000 Eur
3.6 Napojenie sa na sieť cyklotrás	3.6.1 Napojenie sa na cyklotrasu Vyšný Orlík – Kečkovce – Roztoky - štátna hranica	Vypracovanie projektovej dokumentácie	1 000 Eur
		Úprava cesty a značenia	24 000 Eur

SOCIÁLNA OBLASŤ

Základné údaje o projektovom zámere č. 1	
Názov projektu	Oplotenie multifunkčného ihriska
Garant	Obec Vyšný Orlík
Kontaktná osoba garanta	Mgr. Ján Džupin
Partneri garanta (spolupráca s ...)	Členovia futbalového klubu a spol. organizácií
Začatie a ukončenie projektu (od 5.2026 do 10. 2027)	
Stav projektu pred realizáciou	V obci v rámci športovej vybavenosti bolo vybudované s prostriedkov splnomocnenca vlády pre šport multifunkčné ihrisko. Využitie ihrisko je voľnodostupné a dochádza k jeho poškodzovaniu.
Cieľ projektu	Zabezpečiť ochranu ihriska pre nepovoľanými osobami a prehľad o jeho využívaní pre voľnočasové activity. Zároveň oplotenie bude potrebné i pre izolovanie športovcov od narušovaniu okolia ihriska
Výstupy	Spracovaná zjednodušená PD a realizácia projektu oplotenia vhodným pletivom. Kompletne zabezpečená regulácia a zodpovednosť za využívanie ihriska pre športové účely a ochrana obecného majetku.

Užívatelia	Obyvatelia obce Návštevníci obce pri usporiadaní šport. podujatí
Indikátory monitoringu	Plocha ihriska a dĺžka oplotenia.

Zmluvné podmienky	Budú doplnené po podpise zmluvy ako výsledku verejného obstarávania	
Riziká	Násilné vnikanie a poškodzovanie šport. vybavenia	
Dopad	Zlepšenie podmienok pre voľnočasové activity pre obyvateľov a pre účastníkov cestovného ruchu	
Realizácia projektu		
Fáza/míľnik		
Príprava projektovej dokumentácie	Externá projektová dokumentácia	
Realizácia projektu	Externý dodávateľ	

Výdavky projektu							
Druh výdavku	Termín (rok)						
			EU	SR	VÚC	Obec	
Spracovanie projektovej dokumentácie		500,00				500,00	
Realizácia projektu		8 500,00	8 075,00			425,00	
Spolu		9 000,00	8 075,00			925,00	

Základné údaje o projektovom zámere č. 2	
Názov projektu	Príprava lokality na výstavbu rodinných domov
Garant	Obec Vyšný Orlík

Kontaktná osoba garanta	Mgr. Ján Džupin
Partneri garanta (spolupráca s ...)	Súkromní investori
Začatie a ukončenie projektu (od 5.2026 do 10. 2027)	Marec 2024 – november 2025
Stav projektu pred realizáciou	Obec nedisponuje dostatočným množstvom vhodných pozemkov na individuálnu a bytovú výstavbu. Pozemky, ktoré sú vhodné na výstavbu sú majetkovoprávne neusporiadané. Obec túto situáciu chce riešiť vypracovaním zastavovacej štúdie a projektovej dokumentácie pre inžinierske siete. Obec nemá spracovaný územný plan obce no plánuje tento process územného plánu realizovať.
Cieľ projektu	Vypracovanie zastavovacej štúdie a PD pre inžinierske siete na výstavbu individuálne a hromadnej bytovej výstavby.f
Výstupy	Vypracovaná zastavovacia štúdia pre investície na výstavbu individuálnej bytovej a hromadnej výstavby a odkúpenie pozemkov.
Užívatelia	Obyvatelia obce Potencionálni obyvatelia obce Súkromní investori
Indikátory monitoringu	Počet vypracovaných zastavovacích štúdií pre IBV a HBV Počet vytvorených stavebných pozemkov

Zmluvné podmienky	Budú doplnené po podpise zmluvy ako výsledku verejného obstarávania						
Riziká	Nevysporiadanie vlstníckych vzťahov k pozemkom, nedostatok finančných zdrojov, kvalita dodávateľa						
Dopad	Pripravené pozemky s inžinierskymi stavbami pre súkromných investorov.						
Fáza/míľnik	Súčinnosť iného odboru, alebo subjektu						
Príprava projektovej dokumentácie	Externá projektová kancelária					2024 - 2025	
Realizácia projektu	Externý dodávateľ					2024 - 2025	
Financovanie projektu							
Druh výdavku	Termín (2024 – 2025)						
			EU	SR	VÚC	Obec	
Spracovanie projektovej dokumentácie	2024	2 000,00				2 000,00	
Realizácia projektu	2025	15 000,00				15 000,00	
Spolu		17 000,00				17 000,00	

Základné údaje o projektovom zámere č. 3	
Názov projektu	Oplozenie obecného cintorína a úprava prístupovej cesty
Garant	Obec Vyšný Orлік
Kontaktná osoba garanta	Mgr. Ján Džupin
Partneri garanta (spolupráca s ...)	
Začatie a ukončenie projektu (od 5.2026 do 10. 2027)	2023 - 2024
Stav projektu pred realizáciou	Schátralé oplozenie obecného cintorína nedostatočne zabraňuje vníkaníu zveriny na cintorín a nedáva taký vzhľad na pietne miesta odpočínku, ako si tot miesto zaslúži. Zároveň je nedobrý prístup na cintorín, vzhľadom na nekvalitnú prístupovú komunikáciu.
Cieľ projektu	Zvýšiť ochranu hrobových miest, vníkaníu vandalov a zlepšenie prístupu na cintorín
Výstupy	Oplozenie areálu cintorína v dĺžke 1 200 m a skvalitnenie prístupovej komunikácie povrchovou úpravou v dĺžke 120 m.
Užívatelia	Obyvatelia obce
Indikátory monitoringu	Dĺžka oplozenia a dĺžka prístupovej cesty

Zmluvné podmienky	Budú doplnené po podpise zmluvy ako výsledku verejného obstarávania						
Riziká	Nedostatok finančných zdrojov a kvalita dodávateľa						
Dopad projektu	Zlepšenie vzhľadu pietneho miesta						
Realizácia projektu							
Fáza/míľnik	Súčinnosť iného odboru alebo subjektu						
Príprava projektovej dokumentácie	Externá projektová dokumentácia					08/2023	
Realizácia projektu	Externý dodávateľ						
Financovanie projektu							
Druh výdavku	Termín (rok)						
			EU	SR	VÚC	Obec	
Spracovanie projektovej dokumentácie	2023	2 000,00				2 000,00	
Realizácia projektu	2024	23 000,00	21 850,00			1 150,00	
Spolu		25 000,00	21850,00			3 150,00	

Základné údaje o projektovom zámere č. 4	
Názov projektu	Vybudovanie športoviska v areáli Materskej a Základnej školy
Garant	Obec Vyšný Orlík
Kontaktná osoba garanta	Mgr. Ján Džupin
Partneri garanta (spolupráca s ...)	Rodičia žiakov
Začatie a ukončenie projektu	2025 - 2026

Stav projektu pred realizáciou	V areáli základnej a materskej školy je nevyužitá voľná plocha, ktorá je vhodná na vybudovanie vhodnej športovej vybavenosti pre deti z MŠ a ZŠ ročníkov 1 až 4. Týmto vybavením sa zlepšia pohybovo športové aktivity žiakov nielen počas vyučovania, ale I vo voľnom čase s rodičmi. Táto vybavenosť v areáli škôl chýba.						
Cieľ projektu	Zlepšenie športovej vybavenosti pre deti MŠ a ZŠ pre pohybové activity.						
Výstupy	Kompletné male športovisko doplňujúce areál škôl.						
Užívatelia	Žiaci MŠ a ZŠ z obce a tiež okolitých obcí						
Indikátory monitoringu	Plocha vybudovaného športoviska						
Zmluvné podmienky	Budú doplnené po podpise zmluvy ako výsledku verejného obstarávania						
Riziká	Nedostatok finančných zdrojov						
Dopad projektu	Zlepšená šporová vybavenosť pre žiakov						
Realizácia projektu							
Fáza/míľnik	Súčinnosť iného odboru alebo subjektu						
Príprava projektovej dokumentácie	Externá projektová dokumentácia						
Realizácia projektu	Externý dodávateľ						
Druh výdavku	Termín (rok)						
			EU	SR	VÚC	Obec	
Spracovanie projektovej dokumentácie	2/2025	1 200,00				1200,00	

Realizácia projektu	7/2025	9 000,00		8 550,00		450,00	
Spolu		10 200,00		8 550,00		1 650,00	

HOSPODÁRSKA OBLASŤ

Základné údaje o projektovom zámere č. 5	
Názov projektu	Oprava časti obecnej komunikácie s finálnou asfaltovou úpravou
Garant	Obec Vyšný Orlík
Kontaktná osoba garanta	Mgr. Ján Džupin
Partneri garanta (spolupráca s ...)	
Začatie a ukončenie projektu (od 5.2026 do 10. 2027)	2023-2027
Stav projektu pred realizáciou	Miestne komunikácie na niektorých uliciach a úsekoch sú v nevyhovujúcom technickom stave.. Nevyhovujúci stav si vyžaduje položením asfaltového povrchu a v niektorých uliciach a položením obrubníkov. Vybudovaním nových alebo zrekonštruovaných miestnych komunikácií sa zvýši komfort, ale predovšetkým bezpečnosť všetkých účastníkov cestnej premávky.
Cieľ projektu	Rekonštrukcia časti miestnych komunikácií a Chodníkov v dĺžke 200 m
Výstupy	Rekonštruované a vybudované miestne komunikácie a chodníky
Užívatelia	Obyvatelia obce Podnikateľské subjekty Návštevníci obce
Indikátory monitoringu	Dĺžka rekonštruovaných komunikácií Dĺžka upravených komunikácií

Zmluvné podmienky	Budú doplnené po podpise zmluvy ako výsledku verejného obstarávania						
Riziká	Nedostatok finančných zdrojov, kvalitra dodávateľa						
Dopad	Zlepšenie časti cestnej infraštruktúry						
Realizácia projektu							
Fáza/míľnik	Súčinnosť iného odboru alebo subjektu						
Príprava projektovej dokumentácie	Externá projektová dokumentácia					2023-2024	
Realizácia projektu	Externý dodávateľ					2023 - 2027	
Financovanie projektu							
Druh výdavku	Termín (rok)						
			EU	SR	VÚC	Obec	
Spracovanie projektovej dokumentácie	2023-2024					2 000,00	
Realizácia projektu	2025-2026		17 100,00			900,00	
Spolu		20 000,00	17 100,00			2 900,00	

Základné údaje o projektovom zámere č. 6

Názov projektu	Vybudovanie doplnkovej vybavenosti komunikácií - zastávok
Garant	Obec Vyšný Orlík
Kontaktná osoba garanta	Mgr. Ján Džuoín
Partneri garanta (spolupráca s ...)	
Začatie a ukončenie projektu (od 5.2026 do 10. 2027)	2026-2027

Stav projektu pred realizáciou	V obci chýba pre cestujúcich modernejšia cestná doplnková vybavenosť a to autobusové zastávky na ceste II. Triedy č. 77.
Cieľ projektu	Zlepšiť komfort pre cestujúcich
Výstupy	Vylepšená doplnková cestaná vybavenosť – 2 autobusové zastávky
Užívatelia	Obyvatelia obce Návštevníci
Indikátory monitoringu	Plocha zastávok

Zmluvné podmienky	Budú doplnené po podpise zmluvy ako výsledku verejného obstarávania	
Riziká	Nedostatok finančných prostriedkov, kvalita dodávateľa	
Dopad projektu	Zlepšená cestná doplnková vybavenosť v obci	
Realizácia projektu		
Fáza/míľnik	Súčinnosť iného odboru alebo subjektu	
Príprava projektovej dokumentácie	Externá projektová kancelária	2026
Realizácia projektu	Externý dodávateľ	2027

Druh výdavku	Termín (rok)						
			EU	SR	VÚC	Obec	
Spracovanie projektovej dokumentácie		600,00				600,00	
Realizácia projektu		7 500			7 125,00	375,00	
Spolu		8 100,00			7 125,00	975,00	

Základné údaje o projektovom zámere č. 7	
Názov projektu	Vybudovanie doplnkovej vybavenosti v cestovnom ruchu - vyhliadková veža
Garant	Obec Vyšný Orlík
Kontaktná osoba garanta	Mgr. Ján Džupin
Partneri garanta (spolupráca s ...)	
Začatie a ukončenie projektu (od 5.2026 do 10. 2027)	2026-2027

Stav projektu pred realizáciou	Obec nemá dostatok umelo vytvorených podmienok pre rozvoj vidieckeho turizmu, ktoré by garantovali zvýšenú návštevnosť. Chýbajú vyhladkové body z ktorých by sa dalo zatriaktivniť Prostredie a možnosti orientácie pre cykloturistiku a turistiku roznych cieľových skupín.
Cieľ projektu	Zatriaktivniť prírodné danosti okolia obce Vyšný Orník
Výstupy	Doplnenie doplnkovej infraštruktúry CR u vyhladkovú vežu
Užívatelia	Návštevníci obce, domáci a zahraniční turisti a predpoklad zlepšenia podmienok pre poskytovanie základných služieb CR
Indikátory monitoringu	Vhodnosť vyhladkového bodu pre umiestnenie vyhladkovej veže Vzdialenosť vyhladovej veže od obce

Zmluvné podmienky	Budú doplnené po podpise zmluvy ako výsledku VO						
Riziká	Nedostatok finančných zdrojov,						
Dopad:	Zlepšenie doplnkovej infraštrutúry CR						
Fáza/míľnik	Súčinnosť iného odboru alebo subjektu						
Príprava projektovej dokumentácie	Externá projektová kancelária						
Realizácia projektu	Externý dodávateľ						
Druh výdavku	Termín (rok)						
			EU	SR	VÚC	Obec	
Spracovanie projektovej dokumentácie	2024					1 500,00	
Realizácia projektu			17 575,00			925,00	
		18 500,00					
Spolu		20 000,00	17 575,00			2 425,00	

ENVIROMENTÁLNA OBLASŤ

Základné údaje o projektovom zámere č. 8	
Názov projektu	Revitalizácia parku a vytvorenie oddychovej zóny
Garant	Obec Vyšný Orlík
Kontaktná osoba garanta	Mgr. Ján Džupin
Partneri garanta (spolupráca s ...)	
Začatie a ukončenie projektu	04/2026 – 05/2027

Stav projektu pred realizáciou	Súčasný park je nedobudovaný. Chýba drobné architektonické vybavenie na oddych a to vznikom oddychovej zóny s lavičkami, zeleňou a detským vybavením pre hry. Priestor doteraz nie je ani ovetlený. Obnovou priestranstva bude vytvorené oddychové centrum pre trávenie voľného času, ktoré v obci chýba.
Cieľ projektu	Vytvoriť oddychový priestor pre rodiny s deťmi, mládež a návštevníkov obce s doplnkovým vybavením-
Výstupy	Komplexne vybudovaná oddychová zóna s Verejným osvetlením.
Užívatelia	Obyvatelia a návštevníci obce
Indikátory monitoringu	Plocha zrekonštruovanej oddychovej zóny a počet drobného vybavenia.

Zmluvné podmienky	Budú doplnené po podpise zmluvy ako výsledok verejného obstarávania						
Riziká	Nedostatok finančných zdrojov, kvalita dodávateľa						
Dopad	Vyšší standard oddychového miesta						
Fáza/míľnik	Súčinnosť iného odboru alebo subjektu						
Príprava projektovej dokumentácie	Externá projektová kancelária						
Realizácia projektu	Externý dodávateľ						
Druh výdavku	Termín (rok)						
			EU	SR	VÚC	Obec	
Spracovanie projektovej dokumentácie	2026	1 500,00				1 500,00	
Realizácia projektu	2027	18 500,00	17 575,00			925,00	
Spolu		20 000,00	17 575,00			2 425,00	

Základné údaje o projektovom zámere č. 9

Názov projektu	Odvádzanie dažďových vôd z komunikácií vyčistením prietokov v priekopách a úpravami priekop od domu č. 51 po rieku Ondavu
Garant	Obec Vyšný Orlík
Kontaktná osoba garanta	Mgr. Ján Džupin
Partneri garanta (spolupráca s ...)	
Začatie a ukončenie projektu	04/2024 – 07/2025

Stav projektu pred realizáciou	V súčasnej dobe dochádza často k vylievaniu dažďovej vody z priekop po komunikáciách, čo sa prejavuje najmä po dažďoch. Vyžaduje sa vyčistiť a upraviť prietoky vody v priekopách a zlepšiť odvádzanie dažďových vôd s komunikáciis úpravou priekopy od domu č. 51 po ústie rieky Ondava.
Cieľ projektu	Vyčistenie prietokov v priekopách a úpravou priekop na odvádzanie vôd z komunikácie.
Výstupy	Zlepšenie stavu odvádzania dažďových vôd a zvýšenie bezpečnosti na komunikáciách.
Užívatelia	Obyvatelia obce Návštevníci Vodiči
Indikátory monitoringu	Dĺžka vyčistených prietokov, Dĺžka úprav priekop po ústie rieky Ondava

Zmluvné podmienky	Budú doplnené po podpise zmluvy ako výsledku verejného obstarávania	
Riziká	Nedostatok finančných zdrojov, kvalita dodávateľa	
Dopad	Zlepšenie stavu cestnej komunikácie	
Fáza/míľnik	Súčinnosť iného odboru alebo subjektu	
Príprava projektovej dokumentácie	Externá projektová dokumentácia	04/2024
Realizácia projektu	Externý dodávateľ	05/2025

Druh výdavku	Termín (rok)						
			EU	SR	VÚC	Obec	
Spracovanie projektových dokumentácií	04/2024	3 000,00				3 000,00	
Realizácia projektu	05/2025	40 000,00	38 000,00			2 000,00	
Spolu		43 000,00	38 000,00			5 000,00	

Základné údaje o projektovom zámere č. 10

Názov projektu	Napojenie sa na cyklotrasu Vyšný Orlík – Kečkovce – Roztoky - štátna hranica
Garant	Obec Vyšný Orlík
Kontaktná osoba garanta	Mgr. Ján Džupin
Partneri garanta (spolupráca s ...)	-
Začatie a ukončenie projektu	05/2025 09/2026

Stav projektu pred realizáciou	V Parku tmavej oblohy nie je zatiaľ napojenie cyklotrasy na kostrovú sieť PSK. V zmysle stratégie rozvoja CR a cykloturistiky je plánované prepojenie vetvy B6 a vetvy B7. Zatiaľ úsek z Vyšného Komárnika do Keškoviec je potrebné riešiť len vyznačeným cyklistickými značkami. Úsek Kečkovce – hvezdáreň Roztoky je plánovaný Úpravou existujúcej lesnej cesty.
Cieľ projektu	V súčinnosti s obcou Kečkovce riešiť prepojenie obcí a napojenie na plánovaný cyklistický koridor na hranice Poľska.
Výstupy	Vybudovaný úsek Vyšný Orlík – Kečkovce. Na spracovanie PD žiadať spoločné v rámci Výzvy pre region finančné zdroje z PSK
Užívatelia	Cyklisti, cykloturisti a ostatní návštevníci
Indikátory monitoringu	Dĺžka vyznačenej trasy do Keškoviec

Zmluvné podmienky	Budú doplnené po podpise zmluvy ako výsledku verejného obstarávania						
Riziká	Nedostatok finančných zdrojov, neschválenie ŽoPr.						
Dopad projektu	Zlepšenie podmienok na cyklturistiku						
Fáza/míľnik	Súčinnosť iného odboru alebo subjektu					Termín (mesiac/rok)	
Príprava projektovej dokumentácie	Externá projektová kancelária na dopravné stavby					05/2026	
Realizácia projektu	Externý dodávateľ					07/2027	
Druh výdavku	Termín (rok)						
			EU	SR	VÚC	Obec	
Spracovanie projektovej dokumentácie	05/2026	1 000,00			700,00	300,00	
Realizácia projektu	07/2027	24 000,00	20 160,00	2 880,00		960, 00	
Spolu		25 000,00	20 160,00	2 880,00	700,00	1 260,00	

ČASŤ D - REALIZAČNÁ ČASŤ PROJEKTU

Realizačná časť opisuje realizáciu aktivít – popis postupov ich inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia, monitorovanie a hodnotenie činností počas ich

priebehu, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov. Záznamy z monitorovania budú priebežne dopĺňané počas obdobia realizácie aktivít. V nasledujúcej tabuľke je uvedený komunikačný plán pre fázu realizácie:

17 MONITOROVANIE A HODNOTENIE

Monitorovanie a hodnotenie sú hlavné procesy potrebné pre správnu implementáciu programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja. Prostredníctvom monitorovania a hodnotenia sa sledujú a následne vyhodnocujú zmeny v území vzniknuté počas realizácie stratégie.

Monitorovanie bude prebiehať raz ročne, kde sa na konci sledovaného obdobia vypracuje monitorovacia správa, ktorá bude pozostávať z krátkeho popisu aktivít, ktoré sa v obci realizovali počas roka a definovanie ich nadväznosti na stanovenú stratégiu. Ďalej bude sledovať napĺňanie stanovených monitorovacích ukazovateľov. Samospráva každý rok spracuje do monitorovacej správy pripomienky úradu, poslancov, verejnosti.

Monitorovacia správa tvorí podklad aj pre plánovanie ďalších aktivít, preto by bolo vhodné ju spracovávať v čase prípravy a schvaľovania rozpočtu pre ďalší rok. Za spracovanie monitorovacích správ je zodpovedná samospráva (Miestne zastupiteľstvo a starosta), pokiaľ nebude zriadená iná organizácia/komisia, ktorá bude mať v kompetencii napĺňanie stratégie. Monitorovacie správy budú predkladané a schvaľované obecným zastupiteľstvom a následne budú predložené vyššiemu územnému celku.

Výsledkom procesu monitorovania a hodnotenia bude zisťovanie, ako projekty prispeli k rozvoju obce a vyhodnotenie úspešnosti naplnenia vízie obce Vyšný Orlík.

Plán priebežných hodnotení PHRSR na programové obdobie 2021-2027		
Typ hodnotenia	Vykonať prvýkrát	Dôvod vykonania/ periodicita
Strategické hodnotenie	najskôr v roku 2023	podľa rozhodnutia obce/ koordinátora PHRSRa vzniknutej spoločenskej potreby
Operatívne hodnotenie		
Ad hoc hodnotenie celého PHRSR	2023-2025	Každoročne v zmysle príslušných ustanovení Zákona NR SR 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v termíne do 3. mesiaca príslušného roku

Tematické hodnotenie časti PHRSR	2023-2025	Téma hodnotenia: ak bola téma identifikovaná ako riziková časť vo výročnej monitorovacej správe za predchádzajúci kalendárny rok
Ad hoc mimoriadne hodnotenie PHRSR	2023-2025	Pri značnom odklone od stanovených cieľov alebo zmene stanovených cieľov jednotlivých prioritných oblastí alebo zmene hodnôt
		ukazovateľov. Pri návrhu na revíziu PHRSR.
Ad hoc hodnotenie celého PHRSR	2024-2025	Na základe rozhodnutia starostu obce v zmysle príslušných predpisov, na základe rozhodnutia kontrolného orgánu obce, na základe podnetu poslancov, na základe protokolu Národného kontrolného úradu SR, na základe správy auditu.
Ad hoc hodnotenie celého PHRSR	2025	Na základe rozhodnutia starostu obce o príprave PHRSR na nasledovné programové obdobie po roku 2025.

Tabuľka 28 Plán hodnotenia a monitorovania

17. AKČNÝ PLÁN

Správa o plnení akčného plánu obce Vyšný Orlík je spracovaná v zmysle Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Vyšný Orlík na obdobie rokov 2012-2027, **časť C – Programová časť**. Cieľom monitoringu Akčného plánu obce je zostaviť komplexnú informáciu o tom, ako sa plnia opatrenia navrhnuté v PHRSR obce počas celého obdobia platnosti dokumentu v rokoch 2021-2027. Tieto údaje sú k dispozícii pre samosprávu a širokú verejnosť.

Akčný plán obce Vyšný Orlík je zoradený podľa priorít, oblastí a opatrení. Ku každému opatreniu je priradený garant – odborný útvar obecného úradu, resp. externý odborník, ktorého úlohou je zabezpečiť realizáciu navrhnutých aktivít a monitorovať ich plnenie. Odpočet aktivít v akčnom pláne je spracovaný z pohľadu obce Vyšný Orlík, v niektorých prípadoch je ako realizátor danej aktivity uvedený iný subjekt (investor, prevádzkovateľ, partnerská inštitúcia a pod.). V akčnom pláne sú vymenované aktivity bežného, kapitálového a podporného charakteru v časovom

slede, resp. súbežne. Ide o aktivity, ktoré je potrebné realizovať v ďalšom období. Akčný plán je spracovaný na základe údajov v schválenom rozpočte obce, schválených strategických dokumentoch obce a údajov odborných útvarov obecného úradu.

OPATRENIE	AKTIVITA	TERMÍN	ZODPOVEDNÝ	FINANCOVANIE v €
-----------	----------	--------	------------	------------------

AKČNÝ PLÁN PRE SOCIÁLNU OBLASŤ				
1.1 Oplotenie multifunkčného ihriska vhodným pletivom	1.1.1 Spracovanie zjednodušeného projektu realizácia oplotenia	2022-2023	Obec Vyšný Orlík	10 000,00 €
1.2 Výmena krytiny a časti strešnej konštrukcie	1.2.1 Spracovanie zjednodušeného projektu pre výmenu krytiny a časti strešnej konštrukcie	2021-2023	Obec Vyšný Orlík	7 000,00 €
1.3 Príprava lokality na výstavbu IBV odkúpením pozemkov od SPF	1.3.1 Odkúpenie pozemkov a spracovanie zastavovacej štúdie a PD pre inžinierske siete	2021-2022	Obec Vyšný Orlík	17 000,00 €
1.4 Zateplenie budovy šatní a výmena dverí a okien	1.4.1 Vypracovanie PD a realizácie stavebných úprav	2021-2022	Obec Vyšný Orlík	15 000,00 €
1.5 Ochrana areálu cintorína oplotením a asfaltovanie prístupovej cesty	1.5.1 Spracovanie projektovej dokumentácie a realizácie oplotenia a úpravy cesty	2021-2022	Obec Vyšný Orlík	25 000,00 €

1.6 Vybudovanie športoviska pri Materskej a Základnej škole v obci	1.6.1 Vypracovanie projektovej dokumentácie a realizácia výstavby športoviska	2021-2023	Obec Vyšný Orlík	114 800,00 €
--	---	-----------	------------------	--------------

OPATRENIE	AKTIVITA	TERMÍN	ZODPOVEDNÝ	FINANCOVANIE v €
-----------	----------	--------	------------	------------------

OPATRENIE	AKTIVITA	TERMÍN	ZODPOVEDNÝ	FINANCOVANIE v €
-----------	----------	--------	------------	------------------

AKČNÝ PLÁN PRE HOSPODÁRSKU OBLASŤ				
2.1 Osadenie dvoch krytých čakární s úpravou nástupného priestoru	2.1.1 Vypracovanie PD a realizácia osadenia čakární s upraveným nástupom		Obec Vyšný Orlík	8 000,00
2.2. Vybudovanie požiarnej zbrojnice prestavbou garáže a časti šatní	2.2.1 Vypracovanie PD a realizácia prestavby požiarnej zbrojnice	2021-2022	Obec Vyšný Orlík	45 000,00
2.3 Dobudovanie chýbajúcej dopravnej infraštruktúry	2.3.1 Vypracovanie PD a dobudovanie chodníka pre peších	2021-2022	Obec Vyšný Orlík	20 000,00
2.4 Oprava časti obecnej komunikácie asfaltovým kobercom	2.4.1 Vypracovanie PD a asfaltová úprava komunikácie v dĺžke 200 m		Obec Vyšný Orlík	20 000,00
2.5 Vybudovanie vyhliadkovej veže v lokalite Kalinec	2.5.1 Vypracovanie PD a výstavba vyhliadkovej veže		Obec Vyšný Orlík	20 000,00

AKČNÝ PLÁN PRE ENVIRONMENTÁLNU OBLASŤ

3.1 Usporiadanie majetkovoprávnych vzťahov formou pozemkových úprav	3.1.1 Vykúpenie pozemkov pre IBV výstavbu	2022	Obec Vyšný Orlík	200 000,00
3.2 Úprava obecného parku a vytvorenie oddychovej zóny	3.2.1 Vypracovanie PD a realizácie revitalizácie parku na oddychovú zónu		Obec Vyšný Orlík	20 000,00
3.3 Zníženie energetickej náročnosti a vizuálneho stavu obecnej budovy	3.3.1 Realizácia vnútorných a vonkajších úprav obecnej budovy	2022	Obec Vyšný Orlík	10 000,00
3.4 Zníženie energetickej náročnosti KSB	3.4.1 Vypracovanie PD a realizácia úpravy fasády, výmeny okien a dverí a centrálnej kotolne s rozvodmi		Obec Vyšný Orlík	207 000,00
3.5 Zlepšenie stavu miestnych komunikácií s úpravou priekopy od RD č.51 po ústie rieky Ondava	3.5.1 Vypracovanie PD a úprava priekop		Obec Vyšný Orlík	25 000,00
3.5 Zlepšenie stavu miestnych komunikácií s úpravou priekopy od RD č.51 po ústie rieky Ondava	3.5.2 Vypracovanie PD a prečistenie a úprava priepustov		Obec Vyšný Orlík	18 000,00
3.6. Napojenie obce na cyklotrasu	3.6.1 Spracovanie PD a úprava cesty Cyklistickým značením		Obec Vyšný Orlík	25 000,00

Tabuľka č. 29 Akčný plán PHRSR 2021 - 2027

ČASŤ E - FINANČNÁ ČASŤ

Obec Vyšň Orlík plánuje na plánované rozvojové zámery využiť vlastné zdroje v súčinnosti s možnosťami využitia finančných zdrojov zo štrukturálnych fondov Kohézneho fondu Európskej únie a zo štátnych fondov. V programovom období 2021 až 2027 môže na svoje projekty čerpať z nižšie uvedených operačných programov. (Pri jednotlivých operačných programoch uvádzame tie prioritné osi a v rámci nich tie investičné priority, pri ktorých je obec Vyšň Orlík oprávnená žiadať o poskytnutie nenávratného finančného príspevku):

- OP Kvalita životného prostredia (OP KŽP) (financovaný z Kohézneho fondu – KF)
 - Prioritná os 1 Udržateľné využívanie prírodných zdrojov prostredníctvom rozvoja environmentálnej infraštruktúry – IP 1, IP2, IP 3
 - Prioritná os 4: Energeticky efektívne nízkouhlíkové hospodárstvo (financovaná z Európskeho fondu regionálneho rozvoja) – IP 1
 - Prioritná os 6 Technická pomoc
- OP Program rozvoja vidieka (OP PRV) (financovaný z Európskeho poľnohospodárskeho fondu rozvoja vidieka - EPFRV)
 - Environmentálny fond

Indikatívny finančný plán je zostavovaný pre väčšie obce a mestá a sleduje viaczdrojové financovanie.

ZÁVER

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Vyšň Orlík na roky 2021 - 2027 je strednodobý plánovací dokument, reflektuje aktuálne potreby obce pre jej ďalší rozvoj. Prioritou samosprávy je, aby obec smerovala k udržateľnému hospodárskemu rozvoju a tak naplňovala stanovenú víziu. Tento strategický dokument bol pripravený v spolupráci rôznych subjektov, ktorých sa rozvoj obce Vyšň Orlík dotýka (samospráva, podnikatelia, občania, spolky a združenia). Pri implementácii programu rozvoja je potrebné aj naďalej spolupracovať a komunikovať so všetkými subjektmi, aby bolo možné realizovať naplánované projekty a aktivity a aby sa naplňovali stanovené ciele.

Tento dokument bol pripravený v zmysle novej metodiky na vypracovanie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja, pričom vychádza z analýz, identifikácie problémov, a navrhuje rozvojovú stratégiu. Napriek tomu, že nie je možné detailne predpokladať situáciu o päť či sedem rokov, toto PHRSR predstavuje špecifický

program nielen plánovaných aktivít, ale aj ich finančný a realizačný plán, ktorý vytvára skutočnú, použiteľnú a nápomocnú koncepciu rozvoja.

Zámerom tejto rozvojovej stratégie je naplniť opatrenia v súlade s princípmi udržateľného rozvoja, ktoré obyvateľom obce Vyšný Orlík poskytnú kvalitu života na čo najlepšej dosiahnuteľnej úrovni.

PRÍLOHY

Zámer spracovania PHRSR	
Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho obce Vyšný Orlík roky 2021 až 2027	
PHRSR bolo vypracované externými odborníkmi v spolupráci s pracovníkmi samosprávy	
Proces spracovania dokumentu prebiehal za účasti pracovných skupín, ktoré mali za úlohu riadiť jednotlivé oblasti pôsobnosti: hospodársku, environmentálnu a sociálnu	
Dokument bol spracovávaný v období od s e p t e m b e r 2022 do apríla 2023.	
- náklady na vlastné spracovanie – experti (vyjadrené v osobohodinách) - náklady na získanie informačných podkladov – štatistiky, analýzy, prognózy, dotazníky, - náklady na stretnutia – pracovné skupiny a verejnosť, - náklady na publicitu – tlač informačných materiálov, úprava elektronických médií.	

Zámer spracovania PHRSR:

Zoznam kvantitatívnych a kvalitatívnych dát:

Zoznam použitých kvantitatívnych a kvalitatívnych dát		
Oblasť dát /téma	Zdroj dát	Webová stránka
Obyvateľstvo	Štatistický úrad SR	http://slovak.statistics.sk
	Obecný úrad	http://www.vysnyorlik.sk/
Domový a bytový fond	Štatistický úrad SR	http://slovak.statistics.sk

Občianska vybavenosť	Obecný úrad Mestská a obecná štatistika	http://www.vysnyorlik.sk/ http://app.statistics.sk/mosmis/sk/run.html
Technická infraštruktúra	Obecný úrad	Vyšný Orlík
Ekonomická štruktúra	Databáza všetkých firiem Slovenska Obecný úrad	https://www.vsetkyfirmy.sk/ http://www.vysnyorlik.sk/
Rozpočet a finančné hospodárenie Obce	Obecný úrad	http://www.vysnyorlik.sk/
Poloha	Atlas krajiny SR	http://www.enviroportal.sk/

	Google Earth	https://www.google.com/earth/
Doprava a dostupnosť územia	Atlas krajiny SR Google Earth Portál cestnej databanky	http://www.enviroportal.sk/ https://www.google.com/earth/ http://www.cdb.sk
Prírodné podmienky	Atlas krajiny SR	http://www.enviroportal.sk/
Využitie zeme	Katastrálny portál SR	http://www.katasterportal.sk/kapor/
Životné prostredie	Štátna ochrana prírody SR	http://www.sopsr.sk/web/
Cestovný ruch	Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja	http://www.telecom.gov.sk

Zoznam analyzovaných koncepčných dokumentov:

Zoznam analyzovaných koncepčných dokumentov			
Názov dokumentu	Platnosť dokumentu	Úroveň dokumentu	Zdroj
Stratégia Európa 2020	2020	európska	http://www.eu2020.gov.sk
Partnerská dohoda SR na roky 2014 – 2020	2020	národná	http://www.partnerskadohoda.gov.sk/
Národná stratégia regionálneho rozvoja SR (NSRR)	2030	národná	http://www.telecom.gov.sk
Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja 2014 - 2020	2020	regionálna	https://www.trnava-vuc.sk/sk
Územný plán Obce Vyšný Orlík nie je spracovaný		lokálna	http://www.borskymikulas.sk/
Program hospodárskeho a sociálneho	2013	lokálna	http://www.borskymikulas.sk/

rozvoja obce 2			
Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Vyšný Orlík 2015-2020	2020	lokálna	Vyšný Orlík

Kontrolný zoznam pre hodnotenie možných rizík

Druh rizika	Objekt rizika	Zdroj rizika	Nežiaduce dôsledky	Pravdepodobnosť
Individuálne	Nedostatočná odborná pripravenosť pracovného tímu	Profily členov pracovného tímu	Neodborná, nedostatočná rozpracovanosť stratégie rozvoja	Nízka
Technické	Nevysporiadanie pozemkov, chybná projektová dokumentácia	Projektová dokumentácia, stavebné povolenia	Nemožnosť realizovať projekt, časové oneskorenie, predraženie projektu	Veľmi nízka
Ekologické	Poškodzovanie životného prostredia projektovými aktivitami	Interné dokumenty obce	Negatívny dopad až degradácia životného prostredia	Veľmi nízka
Sociálne	Vnímanie projektových investícií obyvateľmi	Obyvateľstvo obce	Obyvateľstvo nebude súčinné pri realizácii – napr. vysporiadavanie pozemkov	Nízka
Ekonomické	Rizikové zaobchádzanie s rozpočtom samosprávy	Rozpočet obce	Zadĺženie obce, nútená správa	Veľmi nízka

Schválenie PHRSR

Dokument	- Názov: program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Vyšný Orlík na roky 2021 – 2027 - Štruktúra: hlavné časti dokumentu sú tieto:
	○ analytická časť (A) ○ strategická časť (B) ○ programová časť (C) ○ realizačná časť (D) ○ finančná časť (E) ○ záver
Spracovanie	- Forma spracovania: PHRSR bolo vypracované externými odborníkmi v spolupráci s pracovníkmi samosprávy - Obdobie spracovania: november 2020 – apríl 2021 - Riadiaci tím – počet členov: 3 - Pracovné skupiny – počet skupín: 3, počet členov: hospodárska skupina – 2 členovia, sociálna skupina – 2 členovia, environmentálna skupina – 2 členovia - Externá odborná spolupráca: Vidiek, n. o. Giraltovce. - Účasť verejnosti a komunikácia s verejnosťou – prostredníctvom www stránky obce - Náklady na spracovanie: <i>bude doplnené</i>
Prerokovanie	- Prerokovanie v orgánoch samosprávy - Verejné pripomienkovanie
Schválenie	- Návrh na uznesenie zastupiteľstva

[illegible]

7.	POLOH

Schéma 4 Klíčové disparity a hlavní faktory rozvoja

13. STEEP ANALÝZA

